

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

Fakulta financí a účetnictví

katedra veřejných financí

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2015

Markéta Švandová

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

Fakulta financí a účetnictví

katedra veřejných financí

studijní obor: zdanění a daňová politika

Daňové zvýhodnění na dítě v České republice

Autor bakalářské práce: Markéta Švandová

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Savina Finardi, Ph.D.

Rok obhajoby: 2015

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Daňové zvýhodnění na dítě v České “ vypracovala samostatně a veškerou použitou literaturu a další prameny jsem řádně označila a uvedla v přiloženém seznamu.

V Praze dne

.....

Poděkování:

Ráda bych zde poděkovala vedoucí bakalářské práce Ing. Savině Finardi, Ph.D. za vedení mé práce.

Abstrakt

Bakalářská práce se zaměřuje na daňové zvýhodnění na dítě v České republice. Hlavním cílem této práce je zjistit, jaký vliv má daňová sleva na dítě na daň poplatníka a jeho efektivní daňovou sazbu. V první části práce je stručně popsán vývoj daňového zvýhodňování dětí v České republice a jsou vymezeny pojmy daňové zvýhodnění na dítě v roce 2014 a daňové zvýhodnění na dítě v roce 2015. V praktické části je na modelových situacích porovnáván vliv diferenciovaného a nediferenciovaného daňového zvýhodnění na dítě na velikost daně či daňového bonusu poplatníka a na jeho efektivní daňovou sazbu. V poslední části práce je uvedeno daňové zvýhodňování dětí v okolních zemích České republiky a za pomoci tabulek jsou tato daňová zvýhodnění porovnána se zvýhodněním dětí v České republice.

Klíčová slova: *daňové zvýhodnění na dítě 2014, daňové zvýhodnění na dítě 2015, daň, daňový bonus, efektivní daňová sazba*

Abstract

Aim of the bachelor thesis is children's tax credit in the Czech Republic. The main focus of this thesis is to find out what is the influence of the children's tax credit on taxpayer's tax and on taxpayer's effective tax rate. At first, there is described the development of children's tax relief in the Czech Republic, the children's tax credit in 2014 and the children's tax credit in 2015. A comparison of differentiated and undifferentiated children's tax credit and their influence on tax or tax bonus and on effective tax rate are described by the model situations in the second part of thesis. In the last part of thesis, there is description of tax relief in the Czech Republic neighbouring countries. These tax reliefs are compared by using several tables with the children's tax credit in the Czech Republic.

Keywords: *children's tax credit in 2014, children's tax credit in 2015, tax, tax bonus, effective tax rate*

Obsah

Obsah	1
Seznam grafů	3
Seznam tabulek	4
Úvod	1
1. Vymezení používaných pojmů	3
1.2 Progresivita daně	3
1.3 Efektivní daňová sazba	3
1.4 Zvýhodňování osob s dětmi do roku 2005	3
1.5 Daňové zvýhodnění na dítě	4
1.5.1 Definice dítěte pro účely daňového zvýhodnění na dítě	4
1.5.2. Uplatňování slevy na dítě	5
1.6 Daňový bonus	6
1.7 Daňové zvýhodnění na dítě 2014	6
1.8 Daňové zvýhodnění na dítě 2015	8
1.8.1 Podmínky pro uplatnění daňového zvýhodnění u zaměstnavatele	9
1.8.2 Uplatnění daňového zvýhodnění na konkrétní vyživované dítě	10
2. Analytická část	11
2.1 Daňové zvýhodnění na děti – porovnání roku 2014 a 2015 za použití jednotné průměrné mzdy	11
2.1.1. Zaměstnanec s 67 % průměrnou mzdou	12
2.1.2 Zaměstnanec s průměrnou mzdou	15
2.1.3 Zaměstnanec se 167 % průměrnou mzdou	16
2.1.4 Konečné srovnání efektivních daňových sazeb	18
2.2 Daňový bonus a efektivní daňová sazba v roce 2014 a 2015	19
2.2.1 Rok 2014	20
2.2.2 Rok 2015	23
2.3 Poplatník s průměrnou mzdou uplatňující různé slevy	25
2.4 Daňové úlevy na děti v okolních zemích	27

2.4.1 Rakousko.....	28
2.4.2 Slovensko	29
2.4.3 Německo	30
2.4.4 Polsko	31
2.4.5 Porovnání	32
Závěr	35
Seznam použité literatury	36

Seznam grafů

Graf č. 1: Efektivní daňová sazba poplatníka s 67 % průměrné mzdy.....	14
Graf č. 3: Efektivní daňová sazba zaměstnance se 167 % průměrné mzdy	18
Graf č. 4: Závěrečné srovnání jednotlivých efektivních daňových sazeb	19
Graf č. 5: Vývoj daňového bonusu/daně v závislosti na velikosti mzdy v roce 2014.....	21
Graf č. 7: Vývoj daňového bonusu/daně v závislosti na velikosti mzdy v roce 2015.....	24
Graf č. 8: Vývoj efektivní daňové sazby v závislosti na mzdě v roce 2015.....	25
Graf č. 9: Daňový bonus dle uplatňovaných slev	26
Graf č. 10: Efektivní daňová sazba dle druhu uplatňovaných slev	27

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Výpočet daně/daňového bonusu	6
Tabulka č. 2: Velikost daňových slev na dítě v roce 2015	8
Tabulka č. 3: Výsledná daň/daňový bonus zaměstnance s 67 % průměrné mzdy	13
Tabulka č. 4: Výsledná daň/daňový bonus zaměstnance s průměrnou mzdou	15
Tabulka č. 5: Výsledná daň/daňový bonus zaměstnance se 167 % průměrné mzdy	17
Tabulka č. 6: Velikost daňového zvýhodnění na dítě v Rakousku.....	29
Tabulka č. 7: Velikost daňového zvýhodnění na dítě v Německu	30
Tabulka č. 8: Velikost daňového zvýhodnění na dítě v Polsku.....	31
Tabulka č. 9: Procentuální nárůst slevy	32
Tabulka č. 10: Poměr slevy a průměrné mzdy v jednotlivých zemích.....	34

Úvod

V roce 2015 je v České republice poprvé zavedeno diferenciované daňové zvýhodnění na dítě. V souvislosti s uplatňováním daňového zvýhodnění na dítě mají poplatníci v České republice možnost nárokovat si při splnění zákonem stanovených podmínek daňový bonus. Daňový bonus je částka, kterou stát poplatníkům vrátí zpět. Výdaje na výplatu daňových bonusů byly v roce 2013 přibližně 13 mld.¹ Jedná se o nemalou částku, kterou vláda vydává ze státního rozpočtu a která by se měla po zavedení diferenciací daňového zvýhodnění na dítě ještě zvýšit.² Protože diferenciované daňové zvýhodnění na dítě je nyní aktuálním tématem, rozhodla se autorka pro psaní své bakalářské práce právě na téma daňového zvýhodnění na dítě.

Hlavním cílem této práce je zjistit, jak působí daňová sleva na dítě na výslednou daň poplatníka. Tohoto cíle je dosaženo za pomoci několika dílčích cílů. V teoretické části se autorka věnuje vymezení pojmů a splnění prvního dílčího cíle. Prvním dílčím cílem je popsat daňové zvýhodnění na dítě v České republice. Jen velmi stručně se v rámci tohoto dílčího cíle autorka věnuje historii daňového zvýhodňování rodin s dětmi v České republice.

Další dílčí cíle jsou již zahrnuty v analytické části práce. Jedním z těchto dílčích cílů je srovnat daň poplatníka s dětmi, kterou bude platit v roce 2015, kdy bude daňové zvýhodnění na dítě diferenciované, s daní poplatníka, kterou by platil, pokud by k diferenciaci nedošlo. Pro popsání vlivu daňové slevy na dítě je zde využito také efektivní daňové sazby. Tohoto dílčího cíle je dosaženo pomocí korelačního výzkumu, ve kterém se zkoumá vliv diferenciovaného a nediferenciovaného daňového zvýhodnění na výslednou daň/daňový bonus poplatníka.

Následující dílčí cíl práce ukazuje pouze na jednotlivých výších mzdy velikost daně poplatníků s dětmi v roce 2014 a v roce 2015. V tomto případě jsou modely počítány dle platných zákonů pro jednotlivé roky. I zde je spočítána efektivní daňová sazba. Předposledním dílčím cílem je pozorování působení různých jiných slev společně s daňovou slevou na poplatníka, jejich vliv na velikost daně a efektivní daňové sazby.

¹ FINANČNÍ SPRÁVA. Vybrané údaje z daňových priznání daně z příjmů fyzických osob [online]. 2015 [cit. 2015-05-11].

² MÜNICH, Daniel a Klára KALÍŠKOVÁ. *Komu pomůže navrhované zvýšení slevy na dani na dítě?: Studie 3/2014*. 2014. Studie. Institut pro demokratickou analýzu, projekt Národohospodářského ústavu AV ČR, v. v. i. Str. 8.

Jako poslední dílčí cíl, který vede k poznání daňového zvýhodnění na dítě, je zjištění, jaké zvýhodňování rodin s dětmi používají sousedé České republiky. Následně jsou mezi sebou země porovnány. Tento cíl si autorka stanovila proto, aby zjistila, zda je diferenciací daňového zvýhodnění dětí ojedinělou záležitostí nebo zda ji ještě alespoň jeden stát také používá.

Práce předpokládá, že daňové zvýhodnění na dítě působí na výslednou daň progresivně. Dále je očekáváno, že vlivem zavedení diferenciovaného zvýhodnění na dítě dojde k většímu zvýhodnění rodin se dvěma a třemi dětmi.

Ne všechna data pro rok 2015 byla v době psaní práce dostupná. Dalšími omezeními je jednoduchost počítaných modelů, ve kterých nejsou zahrnuty všechny proměnné (např. nejsou v práci zohledněny daňové odpočty).

1. Vymezení používaných pojmů

Pro účely této práce je nezbytné nejprve vysvětlit dva základní pojmy, které budou v práci používány. Dále je třeba seznámit se s daňovým zvýhodňováním dětí v České republice.

1.2 Progresivita daně

Prvním pojmem, který je v práci použit, je progresivita daně. Pomocí progresivity lze měřit dopad daně. Pokud daň roste rychleji, než roste základ daně (příjem), je daň progresivní. Pokud roste základ daně pomaleji, jedná se o degresivní daň. Důležité je odlišovat progresivitu daně a progresivitu daňové sazby. I daň s lineární sazbou může být progresivní.³

1.3 Efektivní daňová sazba

Progresivitu daně lze měřit pomocí efektivní daňové sazby. Efektivní daňová sazba je podíl daně na základu daně. Jde o veličinu, prostřednictvím které se měří dopad daně na základ daně. Do jmenovatele vzorce pro výpočet sazby lze dosadit disponibilní příjem, hrubý příjem či zisk subjektu. Platí, že pokud efektivní daňová sazba s růstem základu daně roste, je daň progresivní.

Efektivní daňovou sazbou kromě zákonné sazby ovlivňují i odpočty od základu daně a slevy na dani. „*Absolutní slevy na dani progresivitu zvyšují.*“⁴

1.4 Zvýhodňování osob s dětmi do roku 2005

V České republice byla do roku 2005 používána odčitatelná položka z titulu vyživovaného dítěte.⁵ Tato odčitatelná položka od základu daně se řadila mezi standardní odpočty, které se používaly ke snížení základu daně, a to u poplatníka vedlo ke snížení výsledné daně z příjmů fyzických osob.

Standardní odpočet je konstrukční prvek daně, který umožňuje snižovat základ daně pro určité skupiny poplatníků, za určitých situací apod. Poplatník k jeho uplatnění musí prokázat splnění podmínek stanovených zákonem.

³ VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2014*. 12., aktualiz. vyd. V Praze: 1. VOX, 2014, 391 s. Ekonomie (1. VOX). ISBN 978-80-87480-23-6. s. 34

⁴ VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2014*. 12., aktualiz. vyd. V Praze: 1. VOX, 2014, 391 s. Ekonomie (1. VOX). ISBN 978-80-87480-23-6. s. 35.

⁵ MACHOVÁ, Ing. Helena. 22172. Student a daň z příjmů. In: *Epravo.cz* [online]. 2003 [cit. 2014-12-12]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/student-a-dan-z-prijmu-22172.html>

Účelem standardního odpočtu od základu daně je „vyrovnávat základ daně ve smyslu horizontální daňové spravedlnosti a plnit funkci redistribučního regulátoru“.⁶ Nejčastěji má podobu pevné částky a je využíván k diferenciaci základu daně podle sociálních kritérií.

Odčitatelná položka z titulu vyživovaného dítěte patří mezi standardní odpočty, které zvýhodňují buď sezdaného poplatníka, který v domácnosti vyživuje další osoby, tj. manželku, ale především nezaopatřené děti, anebo se jedná o odpočet přímo na závislou osobu, tj. zpravidla na dítě. Tento typ odpočtu je druhým nejčastěji používaným standardním odpočtem v zemích OECD.⁷

1.5 Daňové zvýhodnění na dítě

V roce 2006 byl základní standardní odpočet z titulu vyživovaného dítěte nahrazen daňovým zvýhodněním na dítě, které se řadí mezi slevy na dani.

Slevy na dani z příjmů fyzických osob se odečítají od základní částky vypočtené daně. „V roce 2008, po zrušení progresivní nominální sazby daně, zaujaly slevy na dani v České republice rozhodující roli v progresivitě daně z příjmů fyzických osob“.⁸

Daňové zvýhodnění na dítě má charakter standardní sociální slevy na vyživovanou osobu. Uplatnění této slevy se váže na splnění zákonem uvedených podmínek a prokázání stanovených skutečností předepsaným způsobem. Má sociální funkci, mělo by přispívat k optimální redistribuci důchodů. Cílem je zohlednění sociálního postavení poplatníka a částečně i celé domácnosti. Primárně je konstruováno jako absolutní sleva na dani. Může ho využít pouze jeden z poplatníků, se kterými dítě žije v domácnosti.

1.5.1 Definice dítěte pro účely daňového zvýhodnění na dítě

Dítětem se rozumí každé nezletilé dítě a dále dítě do 26 let věku, které nepobírá plný invalidní důchod a zároveň se soustavně připravuje na budoucí povolání, tj. studuje, nebo nemůže studovat nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc či dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav. Soustavná příprava na budoucí povolání je definována v souladu se zákonem o státní sociální podpoře.

⁶ VANČUROVÁ, Alena. *Zdanění osobních příjmů*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2013, 427 s. ISBN 978-80-7478-388-3. s. 293.

⁷ VANČUROVÁ, Alena. *Zdanění osobních příjmů*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2013, 427 s. ISBN 978-80-7478-388-3. s. 294

⁸ VANČUROVÁ, Alena. *Zdanění osobních příjmů*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2013, 427 s. ISBN 978-80-7478-388-3. s. 323.

Dočasný pobyt dítěte mimo společně hospodařící domácnost nemá vliv na uplatnění daňového zvýhodnění (např. pokud dítě studuje a během roku pobývá na koleji, rodiče si stále mohou slevu na dítě uplatnit).

Výše slevy na dani se zvyšuje na dvojnásobek, pokud je dítě držitelem průkazu ZTP/P. Maximální výše daňového bonusu zůstává zachována.⁹

1.5.2. Uplatňování slevy na dítě

Sleva na dítě se uplatňuje poměrně, s přesností na kalendářní měsíc. Pokud se dítě narodilo, bylo osvojeno či převzato do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu anebo se začalo připravovat na budoucí povolání v průběhu kalendářního měsíce, lze uplatnit slevu i za ten měsíc, kdy tato událost nastala. Když nárok na slevu vznikne z jiného důvodu, sleva se uplatňuje jednou dvanáctinou až za měsíc, pro který platí, že podmínky byly splněny už k jeho prvnímu dni.

Vypočtená daň se může o slevu na dítě snížit do nuly a za určité situace může nabývat i záporných hodnot. Tedy pokud jsou splněny podmínky stanovené zákonem, sleva na dani může způsobit vznik negativní důchodové daně (negativní důchodová daň¹⁰ ve své podstatě představuje sociální transfer).¹¹ Stane se tak za situace, kdy základní částka vypočtené daně není dost velká a poplatník tak nemůže využít celou slevu na dítě. Potom mu může vzniknout nárok na daňový bonus.¹²

⁹ Daně z příjmů: zákon o daních z příjmů a zákon o rezervách, pokyn D-300 k uplatňování daně z příjmů, vyhlášky, pokyny a sdělení MF, přehled smluv o zamezení dvojího zdanění: podle stavu k 6. 1. 2014. Ostrava: Sagit, 1998, sv. ÚZ. ISBN 978-80-7488-026-1. dle § 35c odst. 7.

¹⁰ VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2014*. 12., aktualiz. vyd. V Praze: 1. VOX, 2014, 391 s. Ekonomie (1. VOX). ISBN 978-80-87480-23-6. s. 38.

¹¹ MAREK, David. Negativní důchodová daň: reformy daní a sociálních dávek v jednom balíku. In: *Patria Online* [online]. 2003 [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: <http://www.patria.cz/Zpravodajstvi/773953/negativni-duchodova-dan-reformy-dani-a-socialnich-davek-v-jednom-baliku.html>

¹² VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2014*. 12., aktualiz. vyd. V Praze: 1. VOX, 2014, 391 s. Ekonomie (1. VOX). ISBN 978-80-87480-23-6. s. 225.

Tabulka č. 1: **Výpočet daně/daňového bonusu**

Vypočtená daň před slevami
- slevy na dani (kromě slevy na dítě)
= daň po slevách
- daňové zvýhodnění na dítě
= daň nebo daňový bonus

Zdroj: vlastní zpracování dle Vančurové a Láchové

1.6 Daňový bonus

Daňový bonus je rozdíl mezi vypočtenou daní po slevách (před uplatněním slevy na dítě), od které se odečte sleva na dítě. Pokud je částka menší než nula, vzniká poplatníkovi nárok na vrácení této částky od státu. Pro výpočet daně nebo daňového bonusu se vždy vychází z daně po slevách, která je větší nebo rovna nule.

Poplatník, který podává daňové přiznání, uplatní daňový bonus v daňovém přiznání a požádá místně příslušného správce daně o jeho vyplacení. Při výplatě daňového bonusu se postupuje podobně jako při vrácení přeplatku na dani.

Pokud úhrn měsíčních daňových bonusů vyplacených u poplatníka podávajícího daňové přiznání přesahuje částku daňového bonusu vypočteného za zdaňovací období, považuje se vzniklý rozdíl za daňový nedoplatek. Pokud poplatník, kterému byly vyplaceny měsíční daňové bonusy, nárok na daňové zvýhodnění za zdaňovací období v daňovém přiznání neuplatní vůbec, považují se za daňový nedoplatek částky ve výši vyplacených měsíčních daňových bonusů.¹³

1.7 Daňové zvýhodnění na dítě 2014

Dle § 35c zákona o daních z příjmů platného pro kalendářní rok 2014 má poplatník daň z příjmů fyzických osob nárok na daňové zvýhodnění na vyživované dítě žijící s ním ve společně hospodařící domácnosti na území členského státu Evropské unie, Norska nebo Islandu ve výši 13 404 Kč ročně, pokud mu nebyl poskytnut příslib investiční pobídky dle § 35a nebo § 35b. Daňové zvýhodnění může být uplatněno formou slevy na dani, daňového bonusu nebo obojím.

¹³ VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2014*. 12., aktualiz. vyd. V Praze: 1. VOX, 2014, 391 s. Ekonomie (1. VOX). ISBN 978-80-87480-23-6. s. 226.

Slevu na dani lze uplatnit až do výše daně vypočtené podle tohoto zákona za příslušné zdaňovací období.

Daňový bonus může v roce 2014 činit maximálně 60 300 Kč. Minimální částka daňového bonusu, aby byl vyplacen, činí 100 Kč ročně. Měsíčně je to minimálně 50 Kč.

Nárok na daňový bonus může vznést pouze poplatník, který měl ve zdaňovacím období příjem ze závislé činnosti, ze samostatné činnosti, z kapitálového majetku nebo z nájmu větší nebo roven šestinásobku minimální mzdy stanovené pro zaměstnance, odměňovaného měsíční mzdou k počátku příslušného zdaňovacího období, a neupravené s ohledem na odpracovanou dobu a další okolnosti, podle zvláštního právního předpisu upravujícího výši minimální mzdy. Minimální mzda pro rok 2014 činí 8 500 Kč. Šestinásobek minimální mzdy je 51 000 Kč.

Poplatníkovi, který má příjmy pouze z nájmu, nesmí v daném zdaňovacím období vzniknout daňová ztráta (tzn. jeho výdaje nesmí převýšit jeho příjmy).

Do příjmů pro výpočet daňového bonusu se nezahrnují příjmy od daně osvobozené, příjmy vyňaté z předmětu daně, a příjmy, které jsou zdaňovány srážkou podle zvláštní sazby daně.

Daňové zvýhodnění může uplatnit poplatník, který je rezidentem členského státu Evropské unie, Norska nebo Islandu, a zároveň příjmy ze zdrojů na území České republiky činí alespoň 90% všech jeho příjmů, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob, či nejsou osvobozeny, vyňaty nebo netvoří samostatné základy daně. Výši příjmů ze zdrojů v zahraničí prokazuje poplatník potvrzením zahraničního správce daně na tiskopisu vydaném Ministerstvem financí.¹⁴

Daňovým rezidentem je fyzická osoba, která má na daném území nahlášené bydliště nebo se tam v průběhu kalendářního roku obvykle zdržuje, tj. pobývá na daném území alespoň 183 dní.¹⁵

¹⁴ Daně z příjmů: zákon o daních z příjmů a zákon o rezervách, pokyn D-300 k uplatňování daně z příjmů, vyhlášky, pokyny a sdělení MF, přehled smluv o zamezení dvojího zdanění: podle stavu k 6. 1. 2014. Ostrava: Sagit, 1998, sv. ÚZ. ISBN 978-80-7488-026-1. Dle § 35c

¹⁵ Daně z příjmů: zákon o daních z příjmů a zákon o rezervách, pokyn D-300 k uplatňování daně z příjmů, vyhlášky, pokyny a sdělení MF, přehled smluv o zamezení dvojího zdanění: podle stavu k 6. 1. 2014. Ostrava: Sagit, 1998, sv. ÚZ. ISBN 978-80-7488-026-1. Dle § 2 odst. 4.

1.8 Daňové zvýhodnění na dítě 2015

V roce 2015 byl zákonem č. 267/2014 Sb. novelizován zákon č.586/1992 o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Nejvýznamnější změnou z pohledu slev na dani je poskytování daňového zvýhodnění podle počtu dětí ve společně hospodařící domácnosti.

Zaměstnanci, kteří si chtějí v roce 2015 uplatnit daňové zvýhodnění u zaměstnavatele, musí podepsat nový tiskopis „Prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti“, ve kterém doplní povinné údaje o vyživovaných dětech. Také jsou požadovány podrobnější informace o vyživovaných dětech od zaměstnavatele druhého poplatníka. Ty jsou uvedeny v „Potvrzení zaměstnavatele druhého z poplatníků pro uplatnění nároku na daňové zvýhodnění“.¹⁶

Velikost daňového zvýhodnění se liší podle počtu dětí žijících s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti na území členského státu Evropské unie nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor.

Tabulka č. 2: **Velikost daňových slev na dítě v roce 2015**

Daňové zvýhodnění na dítě - rok 2015	Ročně	Měsíčně
Na jedno dítě	13 404 Kč	1 117 Kč
Na druhé dítě	15 804 Kč	1 317 Kč
Na třetí a každé další dítě	17 004 Kč	1 417 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle *Zákona o daních z příjmů*¹⁷

Pokud má poplatník více dětí, může si sám určit, na které dítě uplatní konkrétní částku daňového zvýhodnění. Výše daňového zvýhodnění se nepřiznává jednotlivým vyživovaným dětem dle data narození či dle jiného, státem daného, kritéria.

Maximální roční daňový bonus zůstává ve stejné výši jako v roce 2014 60 300 Kč ročně. Pro uplatňování daňového zvýhodnění na vyživované dítě s průkazem ZTP/P platí také stejné podmínky.

¹⁶ Daně z příjmů: zákon o daních z příjmů a zákon o rezervách, pokyn D-300 k uplatňování daně z příjmů, vyhlášky, pokyny a sdělení MF, přehled smluv o zamezení dvojího zdanění: podle stavu k 1. 1. 2015. Ostrava: Sagit, [1998]-, sv. ÚZ. ISBN 978-80-7488-083-4. Dle § 38g.

¹⁷ Daně z příjmů: zákon o daních z příjmů a zákon o rezervách, pokyn D-300 k uplatňování daně z příjmů, vyhlášky, pokyny a sdělení MF, přehled smluv o zamezení dvojího zdanění: podle stavu k 1. 1. 2015. Ostrava: Sagit, [1998]-, sv. ÚZ. ISBN 978-80-7488-083-4. Dle § 35c. odst. 1

Stejně jako v roce 2014 platí, že daňový bonus náleží poplatníkovi, jehož příjem je alespoň ve výši šestinásobku minimální mzdy. Pro rok 2015 je to částka 55 200 Kč.

Pro vyplácení daňového bonusu jsou stanovena stejná minima (100 Kč ročně a 50 Kč měsíčně). Pokud poplatník ročně nedosáhl alespoň šestinásobku minimální mzdy, pak v měsících, kdy si uplatnil nárok na daňový bonus a dosáhl v nich alespoň poloviny minimální mzdy, tento nárok v ročním zúčtování záloh a daňového zvýhodnění neztrácí.¹⁸

1.8.1 Podmínky pro uplatnění daňového zvýhodnění u zaměstnavatele

Podmínky jsou stanoveny Zákonem o daních z příjmů v § 38k odst. 4. Aby plátce daně (v případě zaměstnance je plátcem daně jeho zaměstnavatel) mohl při výpočtu zálohy na daň přihlídnout k měsíčnímu daňovému zvýhodnění, musí poplatník podepsat Prohlášení k dani. Prohlášení musí být podepsáno do 30 dnů od vstupu do zaměstnání a poté každoročně nejpozději do 15. února příslušného zdaňovacího období.

V prohlášení je uvedeno, jaký počet dětí je vyživovaný v rámci společně hospodařící domácnosti (dle § 35c odst. 6 ZDP), jaké skutečnosti jsou u poplatníka dány pro přiznání daňového zvýhodnění na dítě. Dále pak v jaké výši poplatník daňové zvýhodnění na konkrétní vyživované dítě uplatňuje, zda se jedná o zvýhodnění ve výši „na jedno dítě“, ve výši „na druhé dítě“ či ve výši stanovené na „třetí a každé další“ vyživované dítě.

Do prohlášení se uvádí informace o tom, zda v rámci stejné společně hospodařící domácnosti uplatňuje daňové zvýhodnění na vyživované děti i jiná osoba, a pokud ano, tak v jaké výši. Pokud se skutečnosti uvedené v prohlášení během roku změní, uvede se v něm, jak se změnily a kdy se změnily.

Další skutečnosti uváděné v Prohlášení zůstávají stejné jako v roce 2014. Jedná-li se o zletilé studující dítě, je v Prohlášení uvedeno, že nepobírá invalidní důchod třetího stupně. Platí, že za stejné zdaňovací období ani za stejný kalendářní měsíc zdaňovacího období neuplatňuje poplatník daňové zvýhodnění na vyživované dítě u jiného plátce. Zároveň jiná osoba nesmí uplatňovat daňové zvýhodnění na to samé vyživované dítě jako poplatník.

¹⁸ Daně z příjmů: zákon o daních z příjmů a zákon o rezervách, pokyn D-300 k uplatňování daně z příjmů, vyhlášky, pokyny a sdělení MF, přehled smluv o zamezení dvojího zdanění: podle stavu k 1. 1. 2015. Ostrava: Sagit, [1998]-, sv. ÚZ. ISBN 978-80-7488-083-4. Dle § 35d odst.6.

Změny uvedených rozhodných skutečností je povinen poplatník neprodleně oznámit svému zaměstnavateli. Musí tak učinit písemně a do konce kalendářního měsíce, ve kterém ke změně došlo.

Daňové zvýhodnění dle nových podmínek může poplatník uplatnit nejdříve za kalendářní měsíc leden 2015. Aby tak mohl učinit, musí nejprve podepsat u svého zaměstnavatele nové Prohlášení k dani platné pro rok 2015 a na něm uplatnit nárok na daňové zvýhodnění dle výše uvedených pokynů.¹⁹

1.8.2 Uplatnění daňového zvýhodnění na konkrétní vyživované dítě

Stejně jako v minulých letech je stanoveno, že nárok na daňové zvýhodnění (popř. na daňový bonus) se uplatňuje poměrně za každý kalendářní měsíc, kdy byly splněny zákonem dané podmínky.

Pokud nastane situace, kdy se během roku narodí druhé dítě, pak je tato skutečnost neprodleně sdělena zaměstnavateli, u kterého má poplatník podepsané Prohlášení k dani. Zároveň se poplatník může rozhodnout, v jaké výši, na které konkrétní vyživované dítě uplatní konkrétní výši daňového zvýhodnění.²⁰

Nastane-li opačná situace, tedy jedno z dětí přestane být vyživovaným dítětem, přestane splňovat podmínky, aby na něj mohlo být uplatněno daňové zvýhodnění (např. z důvodu ukončení studia vyživovaného dítěte a jeho nástupu do zaměstnání), je třeba tuto skutečnost také oznámit příslušnému zaměstnavateli. Dále musí poplatník upravit výši jednotlivých daňových zvýhodnění uplatňovaných na konkrétní vyživované děti tak, aby to bylo v souladu se zákonem o dani z příjmů.

¹⁹ Daňové zvýhodnění na vyživované dítě v roce 2015. In: *Ministerstvo financí České Republiky* [online]. 2015 [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Dane_Informace_2014-01-09_Danove-zvyhodneni-v-roce-2015.pdf

²⁰ Daně z příjmů: zákon o daních z příjmů a zákon o rezervách, pokyn D-300 k uplatňování daně z příjmů, vyhlášky, pokyny a sdělení MF, přehled smluv o zamezení dvojího zdanění: podle stavu k 1. 1. 2015. Ostrava: Sagit, [1998]-., sv. ÚZ. ISBN 978-80-7488-083-4. Dle § 38l.

2. Analytická část

V následující analytické části práce je zkoumán vliv daňové slevy na dítě na výslednou daň nebo daňový bonus poplatníka a na efektivní daňovou sazbu poplatníka. Jednotlivé modely jsou zaměřeny na poplatníka, který dosahuje pouze příjmů ze zaměstnání dle § 6 Zákona o daních z příjmů.²¹ Zkoumanými roky jsou rok 2014 a rok 2015.

2.1 Daňové zvýhodnění na děti – porovnání roku 2014 a 2015 za použití jednotné průměrné mzdy

V roce 2015 došlo k nárůstu průměrné mzdy. Předpokládaná průměrná mzda²² platná pro rok 2014 vzrostla z 25 942 Kč²³ na částku 26 611 Kč, která je platná pro rok 2015.²⁴ Pro názornější sledování dopadu diferenciací na dítě na daňovou povinnost a efektivní daňovou sazbu jsou výpočty v následující části počítány pouze dle průměrné mzdy roku 2015.

V této části jsou pozorovány změny, které zapříčinila úprava daňové slevy na dítě. Výsledná daň či daňový bonus poplatníka za rok 2015 s použitím nového diferenciovaného daňového zvýhodnění na dítě je porovnávána s daní/daňovým bonusem vypočteným dle starého typu daňového zvýhodnění s jednotnou slevou.

Jsou dané tři modelové situace: zaměstnanec s 67 % průměrné mzdy, zaměstnanec s průměrnou mzdou, zaměstnanec se 167 % průměrnou mzdou. Toto rozdělení mzdy je převzaté z OECD, kde jsou modely počítány s tímto mzdovým rozdělením.²⁵ Pro všechny dále počítané modely platí, že hrubá mzda se odvíjí od velikosti průměrné mzdy pro rok 2015. Průměrná

²¹ Daně z příjmů: zákon o daních z příjmů a zákon o rezervách, pokyn D-300 k uplatňování daně z příjmů, vyhlášky, pokyny a sdělení MF, přehled smluv o zamezení dvojího zdanění: podle stavu k 1. 1. 2015. Ostrava: Sagit, [1998]-, sv. ÚZ. ISBN 978-80-7488-083-4. Dle § 6.

²² VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2014*. 12., aktualiz. vyd. V Praze: 1. VOX, 2014, 391 s. Ekonomie (1. VOX). ISBN 978-80-87480-23-6. s. 182.

²³ O výši všeobecného vyměrovacího základu za rok 2012, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměrovacího základu za rok 2012, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2014 a základní výměry důchodu stanovené pro rok 2014 a o zvýšení důchodů v roce 2014. VYHLÁŠKA č. 296/2013 Sb. 2013. Dostupné také z: http://www.mpsv.cz/ppropo.php?ID=v296_2013

²⁴ O výši všeobecného vyměrovacího základu za rok 2013, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměrovacího základu za rok 2013, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2015 a základní výměry důchodu stanovené pro rok 2015 a o zvýšení důchodů v roce 2015: o výši všeobecného vyměrovacího základu za rok 2013, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměrovacího základu za rok 2013, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2015 a základní výměry důchodu stanovené pro rok 2015 a o zvýšení důchodů v roce 2015. VYHLÁŠKA č. 208/2014 Sb. 2014. Dostupné také z: http://www.mpsv.cz/ppropo.php?ID=v208_2014

²⁵ OECD. Exploring data-driven innovation as a new source of growth: mapping the policy issues raised by "big data". In: Supporting investment in knowledge capital, growth and innovation [online]. [Paris]: OECD, 2013, s. 319-356 [vid. 2013-11-01]. Dostupné z: [doi:10.1787/tax_wages-2014-11-en](https://doi.org/10.1787/tax_wages-2014-11-en)

mzda se navýší o pojistné placené zaměstnavatelem (dohromady je to 34 % za pojistné na sociální pojištění, zdravotní pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti). Tento základ daně se zaokrouhlí na celé stokoruny dolů a vynásobí sazbou pro daň z příjmu fyzických osob, která činí 15 %.²⁶ Od této částky je odečtena ještě základní sleva na poplatníka ve výši 24 840 Kč. Z takto vypočtené daně se pak odečítá sleva na dítě. Jiné slevy ani daňové odpočty nejsou pro jednoduchost modelu zahrnuty.²⁷

Z vypočtené daně je následně počítána efektivní daňová sazba. Efektivní daňová sazba se počítá jako podíl výsledné daně/daňového bonusu na mzdě, ze které se daň počítala. Vyjadřuje, jak moc je příjem poplatníka zatížen touto daní.

Všechny modely jsou počítány na základě ročních mezd a vyjadřují roční výši daně nebo roční výši daňového bonusu. Limit pro maximální výši nárokovatelného daňového bonusu je ve všech případech roven 60 300 Kč.

2.1.1. Zaměstnanec s 67 % průměrnou mzdou

První modelová situace je zaměřená na zaměstnance, jehož velikost příjmu je rovna 67 % průměrné mzdy. V následující tabulce je znázorněna velikost daně, případně daňového bonusu v závislosti na počtu dětí poplatníka. Označení „legislativa 2014“ vyjadřuje výpočet odvíjející se od platné legislativy daňového zvýhodnění na dítě pro rok 2014, označení „legislativa 2015“ má stejnou funkci pro rok 2015. V dalších modelech je toto pojmenování používáno ekvivalentně.

²⁶ Daně z příjmů: zákon o daních z příjmů a zákon o rezervách, pokyn D-300 k uplatňování daně z příjmů, vyhlášky, pokyny a sdělení MF, přehled smluv o zamezení dvojího zdanění: podle stavu k 1. 1. 2015. Ostrava: Sagit, [1998]-, sv. ÚZ. ISBN 978-80-7488-083-4. Dle § 16.

²⁷ Daně z příjmů: zákon o daních z příjmů a zákon o rezervách, pokyn D-300 k uplatňování daně z příjmů, vyhlášky, pokyny a sdělení MF, přehled smluv o zamezení dvojího zdanění: podle stavu k 1. 1. 2015. Ostrava: Sagit, [1998]-, sv. ÚZ. ISBN 978-80-7488-083-4. Dle § 35 ba odst. 1 písm. a.

Tabulka č. 3: **Výsledná daň/daňový bonus zaměstnance s 67 % průměrné mzdy**

Počet dětí	legislativa 2014	legislativa 2015
1 dítě	4 746 Kč	4 746 Kč
2 děti	- 8 658 Kč	- 11 058 Kč
3 děti	- 22 062 Kč	- 28 062 Kč
4 děti	- 35 466 Kč	- 45 066 Kč
5 dětí	- 48 870 Kč	- 60 300 Kč
6 dětí	- 60 300 Kč	- 60 300 Kč

Zdroj: *vlastní zpracování*

Velikost mzdy, ze které se daň/daňový bonus počítá, je pro tento model 213 952,44 Kč ročně (měsíčně je to pak přibližně 16 000 Kč).

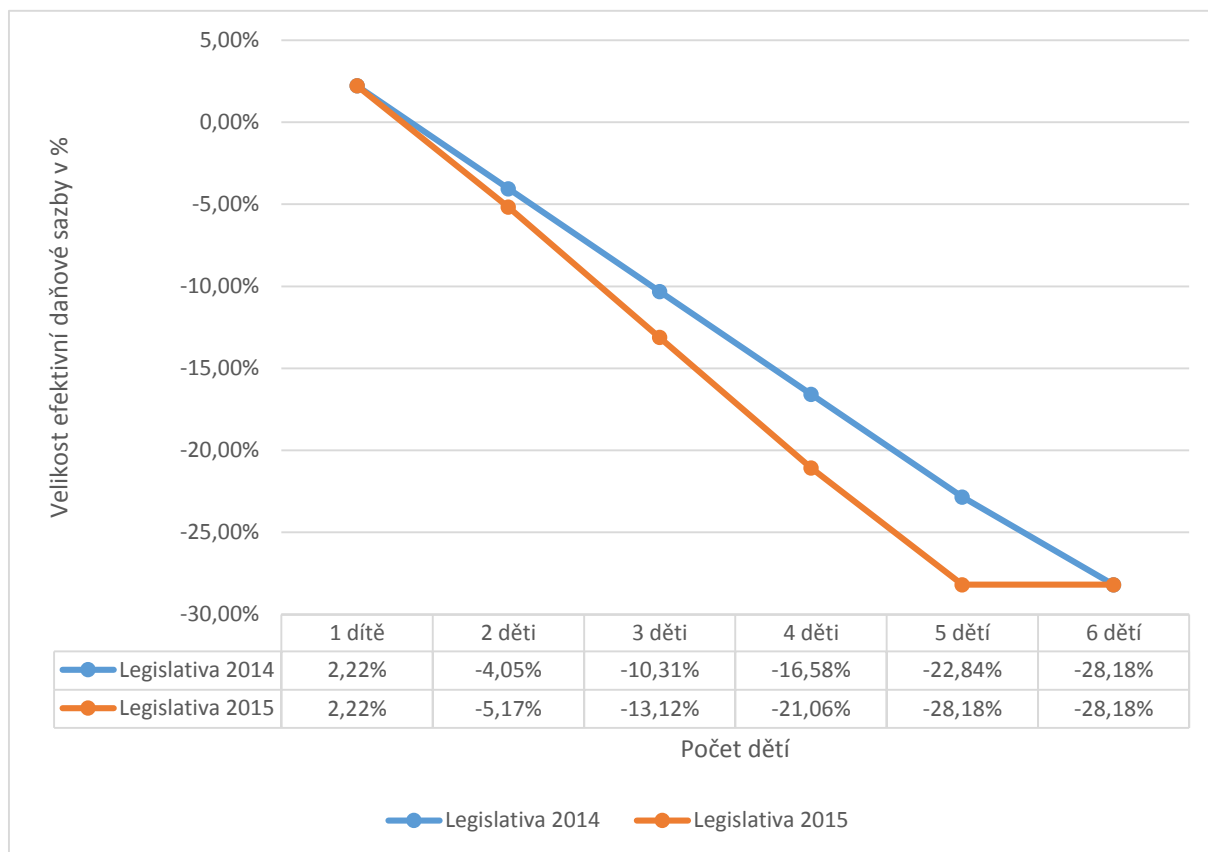
Z tabulky lze pozorovat, že pro zaměstnance, který má jedno dítě, se nic nemění. Velikost daně je v obou případech legislativy stejná. To je způsobeno stejnou výší daňové slevy na dítě, protože k odlišení slev dochází až od druhého dítěte.

Již u zaměstnance, který se stará o dvě vyživované děti, nastane situace, kdy výslednou daňovou povinností je daňový bonus. V této situaci je už pro poplatníka mnohem výhodnější daňové zvýhodnění na dítě dle legislativy platné pro 2015. Jeho daňový bonus je o 2 400 Kč vyšší, než v případě legislativy pro 2014.

Pro zaměstnance se třemi vyživovanými dětmi se tento rozdíl zvýší na 6 000 Kč. U poplatníka se čtyřmi dětmi je to 9 200 Kč. Daňový bonus u poplatníka s pěti dětmi dle legislativy 2015 je o 11 430 Kč vyšší oproti předchozímu jednotnému daňovému zvýhodnění na dítě. Tento poplatník dle legislativy 2015 také dosáhl maximální výše daňového bonusu. S dalšími dětmi se jeho daňový bonus zvyšovat nebude. V případě legislativy platné pro rok 2014 dosáhne maximálního limitu pro uplatnění bonusu poplatník se šesti dětmi.

Z výše daně/daňového bonusu lze nyní snadno vypočítat efektivní daňová sazba poplatníka viz Graf č. 1.

Graf č. 1: Efektivní daňová sazba poplatníka s 67 % průměrné mzdy

Zdroj: vlastní zpracování

Stejně jako v případě vypočtené daně je efektivní daňová sazba poplatníka s jedním dítětem stejná pro oba typy daňového zvýhodnění na dítě. Lze pozorovat, že sleva na dítě má velký vliv na výslednou efektivní daňovou sazbu. Daňová sleva na dítě efektivní daňovou sazbu v tomto případě výrazně snižuje. Sleva na dítě ale v tomto modelu nepůsobí na efektivní sazbu jako jediná. Pokles efektivní daňové sazby je zároveň způsoben uplatněním základní slevy na poplatníka.

S narůstajícím počtem dětí v případě diferenciovaného daňového zvýhodnění na dítě klesá efektivní daňová sazba rychleji, než v případě nediferenciovaného. Zároveň se její pokles ale dříve zastaví (konkrétně u pátého dítěte), od šestého dítěte je pak efektivní daňová sazba pro oba typy zvýhodnění stejně velká.

Je třeba zdůraznit, že u poplatníků, kteří mají dvě a více dětí, je jejich výslednou daní daň negativní.

2.1.2 Zaměstnanec s průměrnou mzdou

Tato modelová situace se zaměřuje na zaměstnance, jehož plat je roven velikosti roční průměrné mzdy. Průměrná mzda pro rok 2015 činí 319 322 Kč ročně. Dále je postupováno stejně jako v případě zaměstnance s 67 % průměrnou mzdou.

Tabulka č. 4: Výsledná daň/daňový bonus zaměstnance s průměrnou mzdou

Počet dětí	legislativa 2014	legislativa 2015
1 dítě	25 941 Kč	25 941 Kč
2 děti	12 537 Kč	10 137 Kč
3 děti	- 867 Kč	- 6 867 Kč
4 děti	- 14 271 Kč	- 23 871 Kč
5 dětí	- 27 675 Kč	- 40 875 Kč
6 dětí	- 41 079 Kč	- 57 879 Kč
7 dětí	- 54 483 Kč	- 60 300 Kč
8 dětí	- 60 300 Kč	- 60 300 Kč

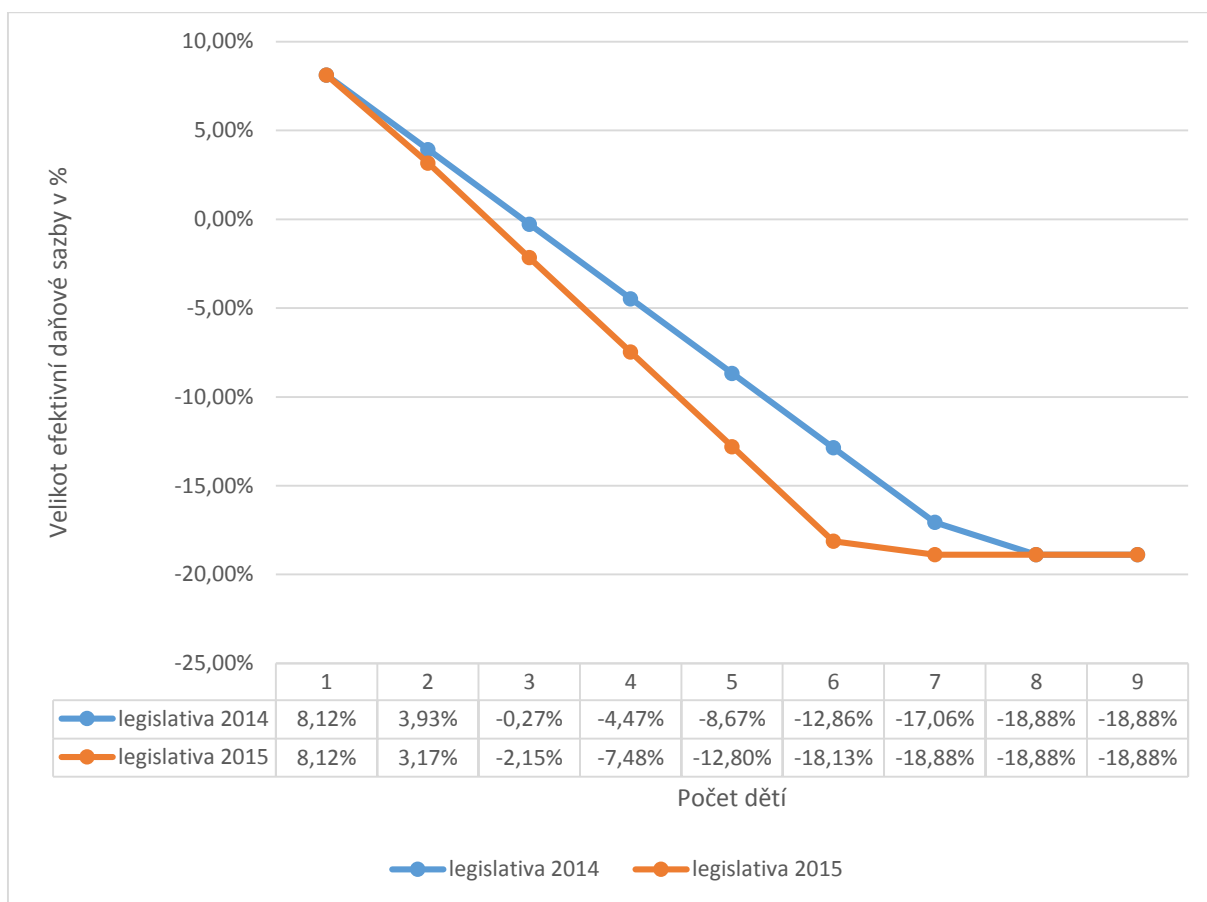
Zdroj: vlastní zpracování

Lze pozorovat, že daňový bonus si může nárokovat teprve poplatník, který má vyživovací povinnost ke třem a více dětem. Do té doby poplatník odvádí státu daň. Stejně jako v případě zaměstnance s 67 % průměrnou mzdou se ale od poplatníka, který má dvě a více dětí, výše daně/daňového bonusu liší v závislosti na legislativě, kterou se poplatník řídí.

I v tomto modelu je zde rozdíl výše daně vypočítané dle různých legislativ pro poplatníka se dvěma dětmi roven 2 400 Kč. V případě poplatníka se třemi dětmi je to 6 000 Kč, což je pro obě modelové situace také totožné. Rozdíl nastává až v případě poplatníka se čtyřmi dětmi, kdy v tomto modelu je rozdíl roven 9 600 Kč oproti 9 200 Kč z minulého modelu. Tento rozdíl způsobilo dosažení limitu maximální výše daňového bonusu v případě modelu počítaného na základě 67 % průměrné mzdy. U poplatníka s pěti dětmi je rozdíl výše daňového bonusu roven 13 200 Kč, u poplatníka s šesti dětmi 16 800 Kč, a u poplatníka se sedmi dětmi pak 5 817 Kč. V posledně jmenovaném případě opět dochází k dosažení limitu 60 300 Kč dle legislativy 2015. Další děti nemají na velikost daňového bonusu vliv. Oproti tomu dle legislativy 2014 dosáhne maximálního bonusu teprve poplatník s osmi a více dětmi.

Působení slevy na dítě si ještě znázorníme pomocí grafu s efektivními daňovými sazbami.

Graf č. 2: Efektivní daňová sazba zaměstnance s průměrnou mzdou

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu je patrné, že efektivní daňová sazba ani v tomto případě zdaleka nedosahuje výše zákonem stanovené daňové sazby. V případě poplatníků s jedním či dvěma dětmi se nachází v kladné části osy, od poplatníka se třemi a více dětmi je efektivní daňová sazba záporná. Výslednou daňovou povinností těchto poplatníků je negativní daň. Znovu lze pozorovat velký vliv slevy na dítě na efektivní daňovou sazbu. I v tomto modelu klesá efektivní daňová sazba v případě legislativy platné pro rok 2015 strměji než u legislativy pro rok 2014.

2.1.3 Zaměstnanec se 167 % průměrnou mzdou

Poslední model se zabývá situací, kdy poplatníková mzda dosahuje 167 % roční průměrné mzdy. 167 % roční průměrná mzda je pro rok 2015 533 284,44 Kč. Následující tabulka ukazuje výši poplatníkoví daně/daňového bonusu v závislosti na počtu dětí.

Tabulka č. 5: **Výsledná daň/daňový bonus zaměstnance se 167 % průměrné mzdy**

Počet dětí	legislativa 2014	legislativa 2015
1 dítě	68 946 Kč	68 946 Kč
2 děti	55 542 Kč	53 142 Kč
3 děti	42 138 Kč	36 138 Kč
4 děti	28 734 Kč	19 134 Kč
5 dětí	15 330 Kč	2 130 Kč
6 dětí	1 926 Kč	- 14 874 Kč
7 dětí	- 11 478 Kč	- 31 878 Kč
8 dětí	- 24 882 Kč	- 48 882 Kč
9 dětí	- 38 286 Kč	- 60 300 Kč
10 dětí	- 51 690 Kč	- 60 300 Kč
11 dětí	- 60 300 Kč	- 60 300 Kč

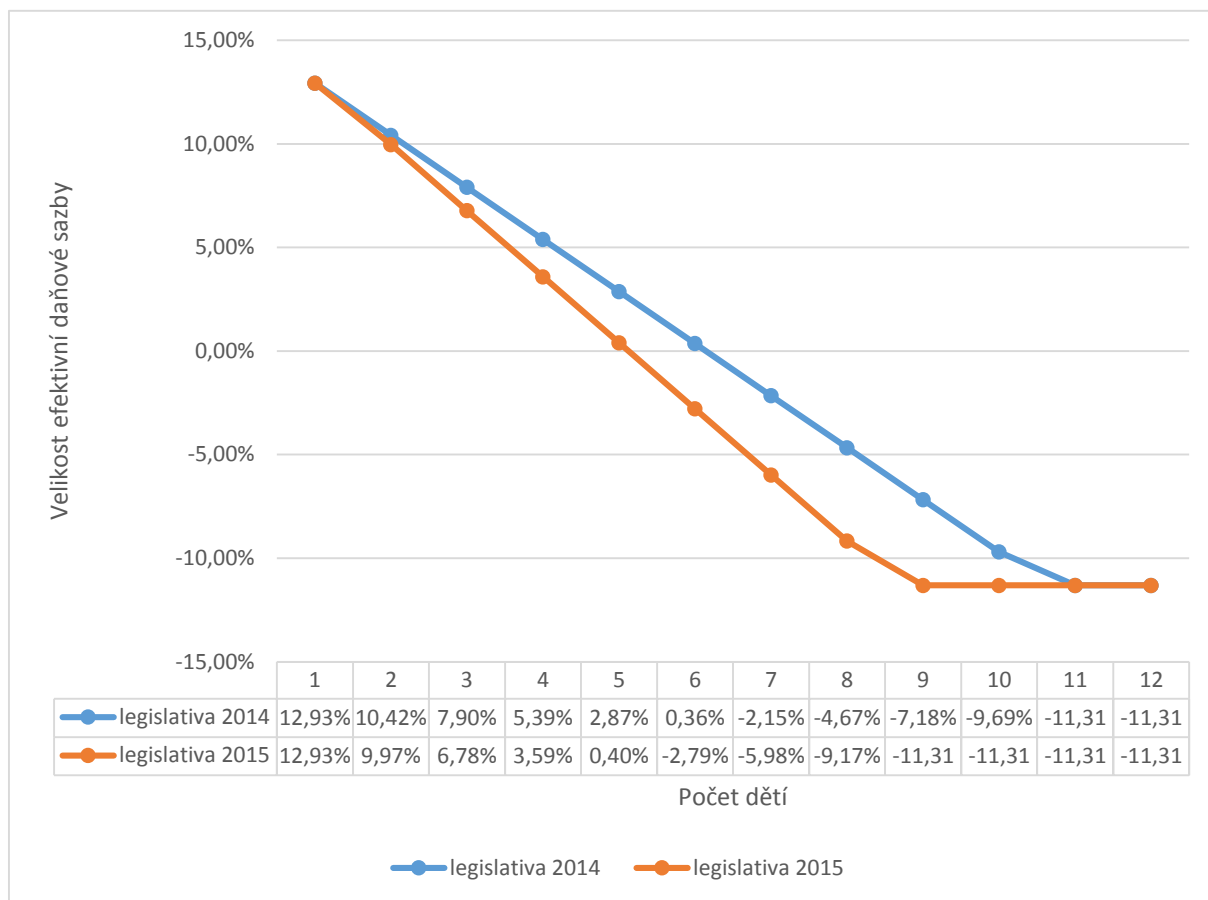
Zdroj: *vlastní zpracování*

Kvůli vzrůstu základu daně je tu maximální daňový bonus dosažen až u poplatníka vyživujícího devět a více dětí, pokud se tento poplatník řídí legislativou platnou pro rok 2015. Poplatník řídící se legislativou pro rok 2014 dosáhne tohoto limitu teprve, má-li ve své péči 11 a více dětí. Oproti předchozím modelům je tu výraznější rozdíl v počtu dětí, při kterých poplatníci dosáhnou svého maximálního daňového bonusu.

Vyšší základ daně je důvodem, proč v případě legislativy platné pro rok 2014 mají nárok na daňový bonus poplatníci až se sedmi a více dětmi, do té doby odvádí poplatníci daň do veřejného rozpočtu. U druhé legislativy nárok na bonus vzniká o jedno dítě dříve. Absolutní rozdíly v daňových povinnostech mezi používanými legislativami se vyvíjí stále stejně.

Také pro tento model je spočítána efektivní daňová sazba viz graf č. 3.

Graf č. 3: Efektivní daňová sazba zaměstnance se 167 % průměrné mzdy

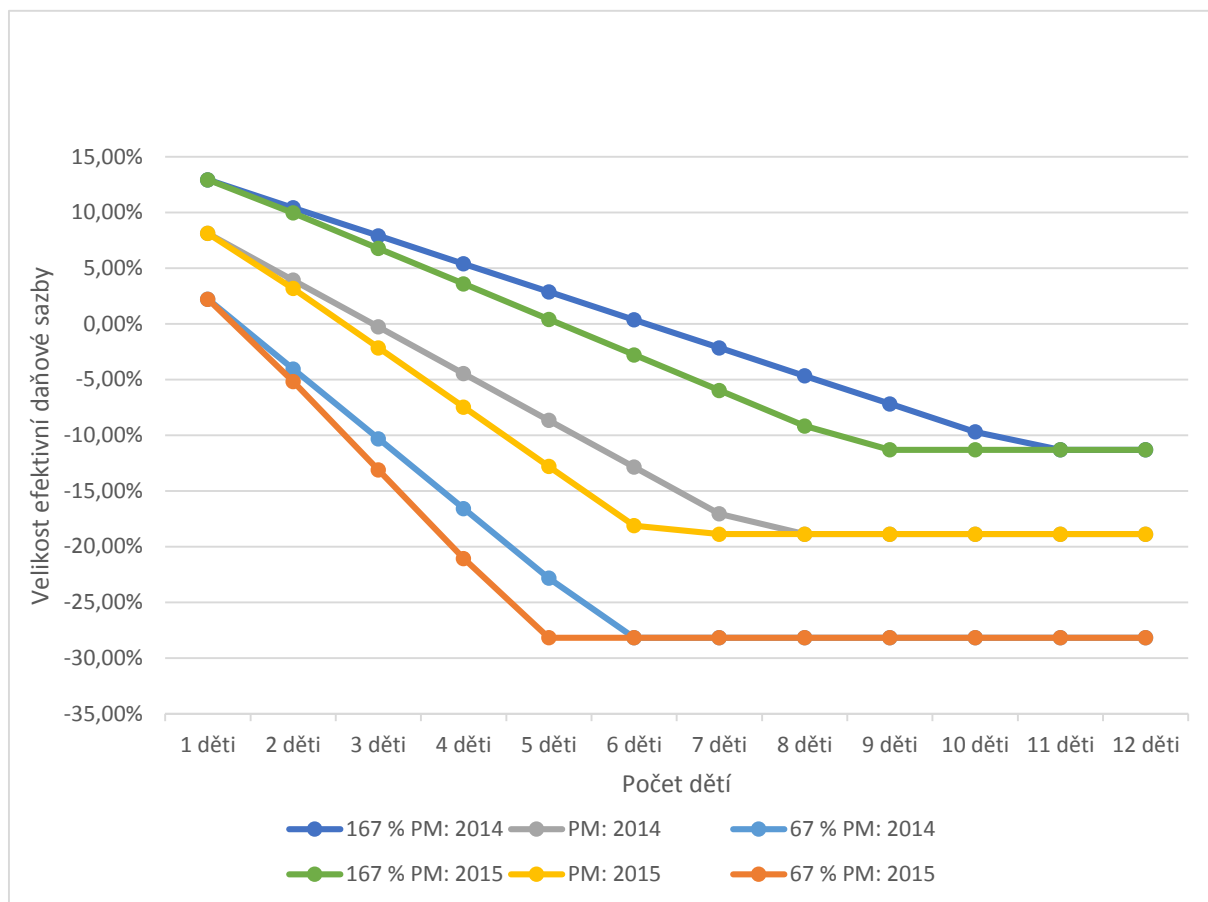
Zdroj: vlastní zpracování

Znovu se potvrzuje, že daňová sleva na dítě má velký vliv na efektivní daňovou sazbu. V případě tohoto základu daně se u poplatníka s jedním dítětem už výsledná efektivní daňová sazba začíná blížit zákonem stanovené daňové sazbě. S rostoucím počtem dětí efektivní daňová sazba klesá až do záporných hodnot. Zastaví se až na spodní hodnotě -11,31 %. Již v předchozích modelech lze pozorovat, že poslední efektivní daňové sazby se u obou typů legislativ rovnají. To je dané stejným limitem pro maximální výpočet daňového bonusu. Křivka efektivní daňové sazby u diferenciovaného daňového zvýhodnění na dítě je přitom strmější než u nediferenciovaného.

2.1.4 Konečné srovnání efektivních daňových sazeb

V následujícím grafu jsou znázorněny křivky jednotlivých efektivních daňových sazeb v závislosti na počtu dětí.

Graf č. 4: Závěrečné srovnání jednotlivých efektivních daňových sazeb

Zdroj: vlastní zpracování

Všechny křivky mají klesající tendenci. Sklon křivek je dán nejen typem daňové slevy na dítě, ale i velikostí základu daně. Přitom platí, že čím větší základ daně, tím pozvolnější je sklon křivky.

V České republice je zákonem stanovená sazba daně z příjmu fyzických osob lineární. Výsledná daň ale lineární není. Linearitu ovlivňují slevy na dani, v našem případě daňové slevy na dítě a základní sleva na poplatníka. Tyto slevy způsobují progresivitu daně u poplatníků, kteří mají různý příjem, ale stejný počet dětí. U poplatníků, kteří mají stejný příjem, ale různý počet dětí, s rostoucím počtem dětí klesá velikost daně poplatníků nebo roste jejich daňový bonus.

2.2 Daňový bonus a efektivní daňová sazba v roce 2014 a 2015

V následující pasáži je uveden model, který znázorňuje velikost daňového bonusu na výši mzdy poplatníka. Dále je zde vypočítána efektivní daňová sazba jednotlivých poplatníků dle jednotlivých příjmů.

Oproti minulé části se zde počítá s jinou průměrnou a minimální mzdou pro rok 2014 a pro rok 2015.

Model je počítán obdobným způsobem jako předchozí modely. V tomto případě ale znázorňuje rozsáhlejší oblast mezd. Není zde znázorněna 67 %, 100 % a 167 % průměrná mzda. Daňový bonus je počítán ze mzdy, která je dle zákona minimální mzdou, kdy má poplatník nárok na daňový bonus. V modelu je poté příjem poplatníka navyšován měsíčně o 5 000 Kč, ročně to činí 60 000 Kč.

U částky, u které mzda dosáhne 48 násobku průměrné mzdy, je zohledněno solidární zvýšení daně. Solidární zvýšení daně se počítá z rozdílu, který převyšuje 48 násobek průměrné mzdy. Tento rozdíl je násoben sazbou 7 %. Výsledné solidární zvýšení daně se poté přičte k vypočtené dani.²⁸

Hranice 48 násobku průměrné mzdy způsobí také změny ve výpočtu super hrubé mzdy. Od tohoto limitu poplatník nemusí platit pojistné na sociální pojištění, protože dosáhl maximálního vyměřovacího základu pro výpočet pojistného na sociální pojištění. Hrubý příjem poplatníka se od této hranice zvyšuje pouze o pojistné na veřejné zdravotní pojištění placené zaměstnavatelem, tedy o 9 %.²⁹

Z důvodu větší přehlednosti je model uveden pouze pro poplatníka s jedním dítětem a poplatníka se dvěma dětmi. Poplatníci se třemi a více dětmi se zanedbávají, protože tvoří v České republice pouze 4 % z celkové populace.³⁰ Model byl ale i pro tyto poplatníky vypočítán. Pro velké množství dat se v této práci neuvádí.

Kromě poplatníků, kteří mají děti, je v následujících grafech pro porovnání rovněž uveden poplatník, který nemá žádné vyživované dítě. V modelu je kromě daňové slevy na dítě počítáno ještě se základní slevou na poplatníka.

2.2.1 Rok 2014

V této části je vypočítána daň/daňový bonus poplatníka za rok 2014. Minimální výše pro uplatnění daňového bonusu odpovídá šestinásobku minimální měsíční mzdy pro rok 2014.

²⁸ Daně z příjmů: zákon o daních z příjmů a zákon o rezervách, pokyn D-300 k uplatňování daně z příjmů, vyhlášky, pokyny a sdělení MF, přehled smluv o zamezení dvojího zdanění: podle stavu k 1. 1. 2015. Ostrava: Sagit, [1998]-, sv. ÚZ. ISBN 978-80-7488-083-4. Dle § 16a.

²⁹ VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2014*. 12., aktualiz. vyd. V Praze: 1. VOX, 2014, 391 s. Ekonomie (1. VOX). ISBN 978-80-87480-23-6. s. 176 – 182.

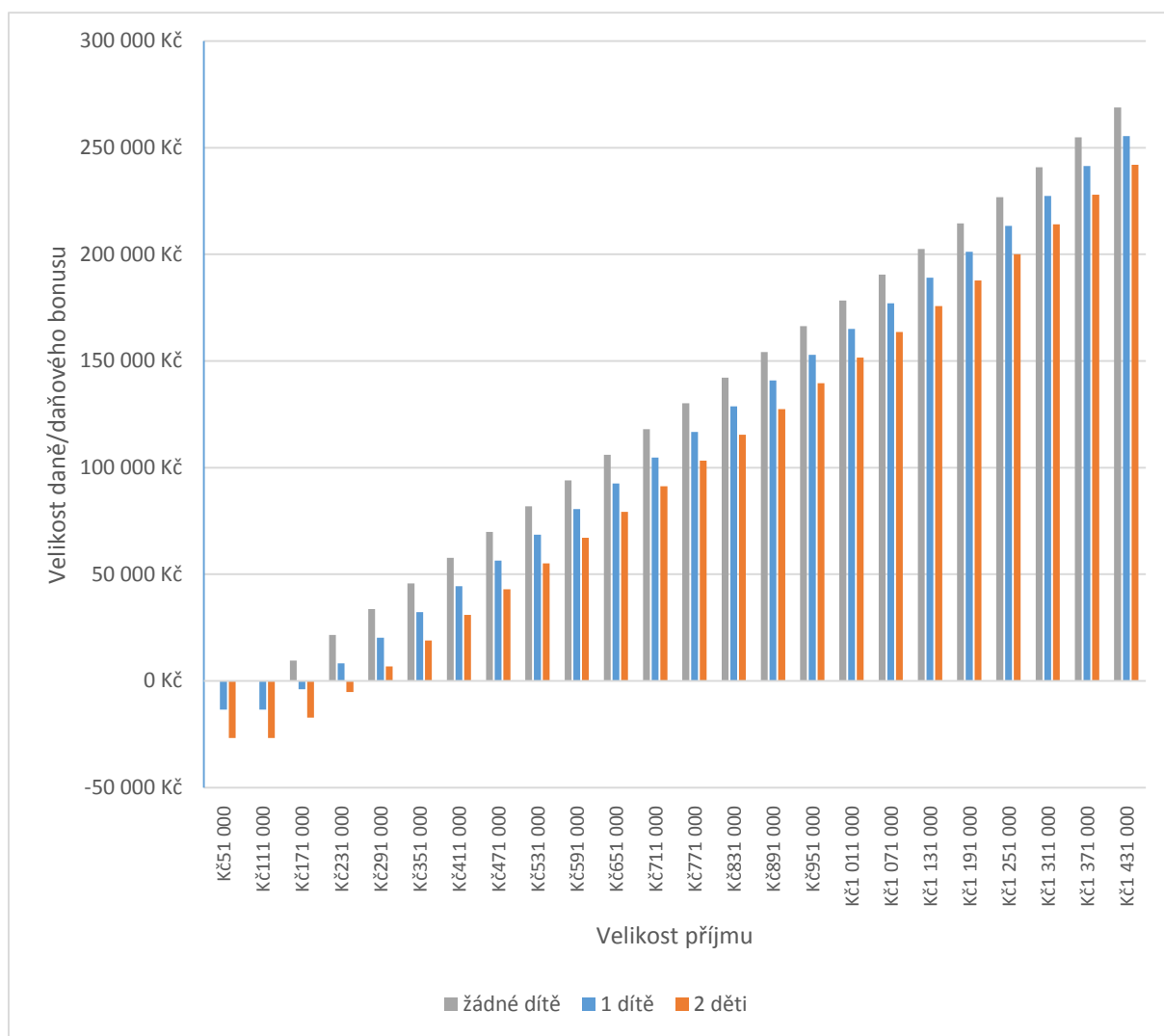
³⁰ MÜNICH, Daniel a Klára KALÍŠKOVÁ. *Komu pomůže navrhované zvýšení slevy na dani na dítě?: Studie 3/2014*. 2014. Studie. Institut pro demokratickou analýzu, projekt Národohospodářského ústavu AV ČR, v. v. i.

Minimální měsíční mzda pro rok 2014 je stanovena na 8 500 Kč, částka, od které je model počítán, činí 51 000 Kč (šestinásobek měsíční minimální mzdy).

Daňové zvýhodnění na dítě pro rok 2014 je nediferenciované. Sleva na jedno dítě je 13 404 Kč, sleva na dvě děti dohromady 26 808 Kč.

V následujícím grafu je znázorněn vývoj daňového bonusu, posléze daně se stoupajícím příjmem daňového poplatníka.

Graf č. 5: Vývoj daňového bonusu/daně v závislosti na velikosti mzdy v roce 2014

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu je patrné, že za předpokladu stejné velikosti příjmů, poplatník s jedním dítětem si může uplatnit menší daňový bonus než poplatník se dvěma dětmi. Platí také, že poplatník, který nemá žádné děti, má povinnost zaplatit větší daň než poplatník, který děti má.

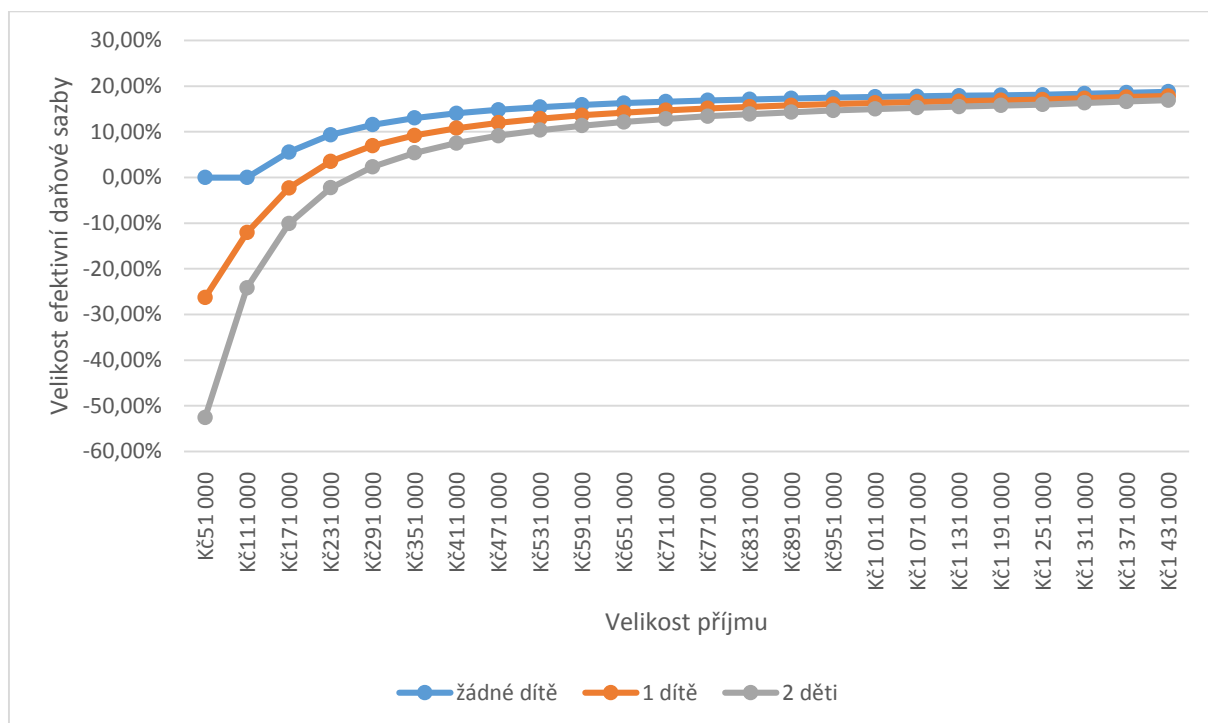
V případě, že u dané výše příjmu má poplatník s jedním dítětem nárok na daňový bonus, výsledná daň poplatníka bez dětí je rovna nule.

Poplatník, jehož měsíční hrubý příjem je 19 250 Kč (ročně poté 231 00 Kč), má nárok na daňový bonus pouze v případě, že vyživuje dvě a více nezletilých dětí (v grafu sice není více dětí znázorněno, ale již na předchozích modelech bylo patrné, že s růstem počtu dětí roste výše daňového bonusu a klesá daň poplatníka). Poplatník s jedním dítětem již musí zaplatit daň. Od tohoto bodu daň poplatníků roste. S růstem základu daně dochází k růstu velikosti daně, lze proto usuzovat, že daň je progresivní.

Přestože při velikosti ročního příjmu 1 311 000 Kč daňový poplatník musí platit solidární zvýšení daně a zároveň už dosáhl maximálního vyměřovacího základu pro pojistné na sociální pojištění (jeho super hrubá mzda se od tohoto limitu počítá jen z pojistného na zdravotní pojištění placeného zaměstnavatelem), nelze pozorovat na vývoji grafu výrazné změny.

Z výsledné daně nebo daňového bonusu se již snadno vypočítá efektivní daňová sazba. Ta je znázorněna v následujícím grafu.

Graf č. 6: Vývoj efektivní daňové sazby v závislosti na velikost mzdy poplatníka v roce 2014

Zdroj: vlastní zpracování

Vliv slevy na dítě je zde snadno pozorovatelný. Poplatník, který žádné dítě nemá, má nejnižší efektivní daňovou sazbu rovnou nule (jeho výsledná daň se také rovná nule). Oproti tomu poplatníci s jedním či dvěma dětmi mají zápornou efektivní daňovou sazbu.

Největší rozdíly mezi jednotlivými efektivními sazbami jsou u poplatníků, kteří mají nízký příjem. Čím je hrubý příjem poplatníka větší, tím jsou rozdíly mezi jednotlivými sazbami menší.

Protože je efektivní daňová sazba počítána z daňového bonusu, také u ní můžeme pozorovat, že po dosažení limitu 48 násobku průměrné mzdy nedojde ve vývoji efektivní daňové sazby k výrazným změnám.

Zákonem stanovená daňová sazba je sice lineární, ale z grafu je patrné, že výsledná efektivní daňová sazba lineární není. S růstem důchodu roste daň, daň je tedy progresivní. Z grafu lze také vidět, že sleva na dítě způsobuje snížení efektivní daňové sazby. U nižších příjmů efektivní daňová sazba nedosahuje výše zákonem stanovené sazby. Poplatník s vysokým příjmem má efektivní daňovou sazbu výrazně vyšší než je zákonem stanovená sazba daně z příjmu. A to navzdory uplatněné slevě na dítě i základní slevě na poplatníka.

2.2.2 Rok 2015

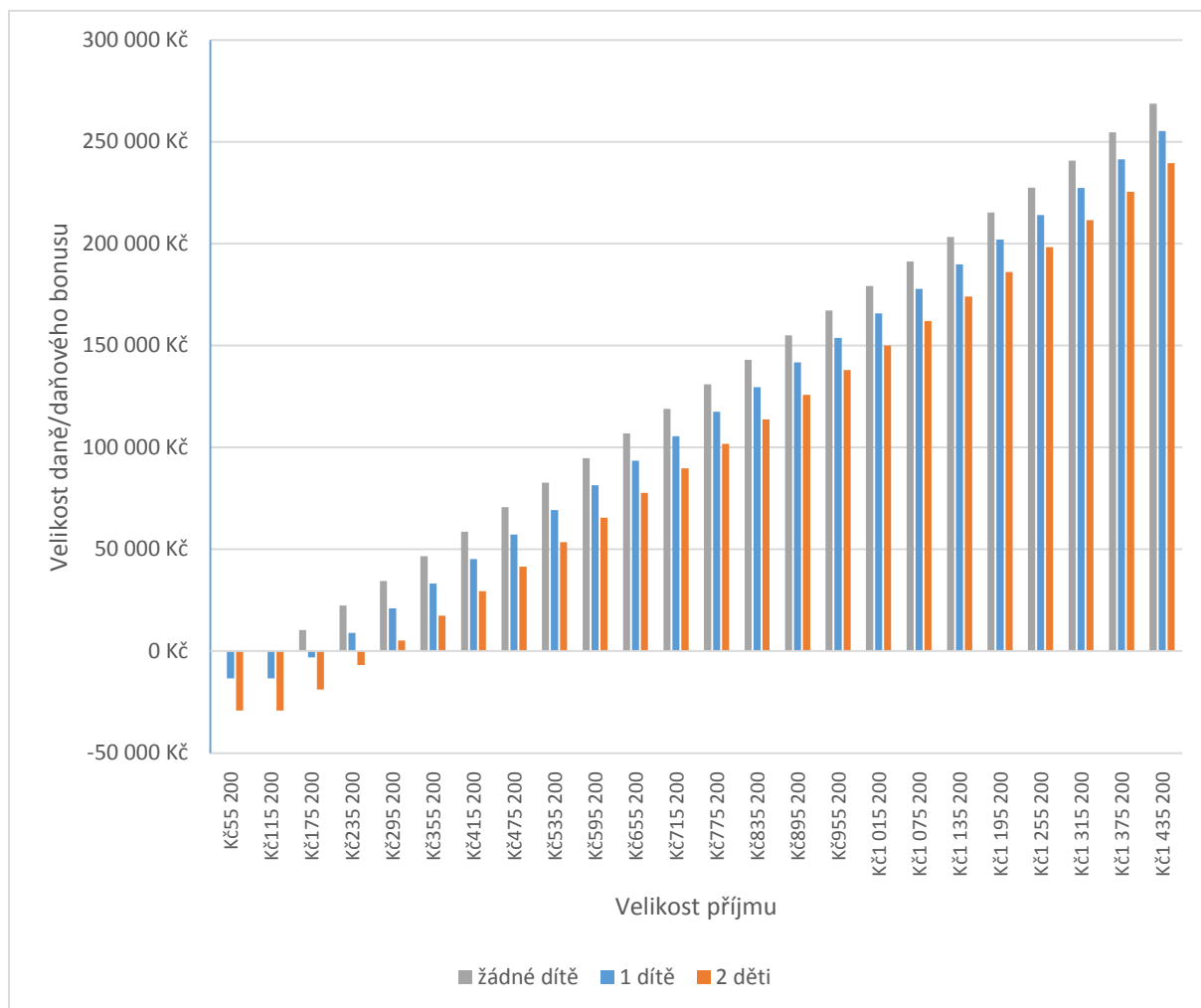
V roce 2015 došlo k výraznému navýšení minimální mzdy. Minimální mzda vzrostla z 8 500 Kč na 9 200 Kč měsíčně.³¹ Minimální příjem, při kterém si poplatník může uplatnit slevu na dítě, je znovu šestinásobek měsíční minimální mzdy. V roce 2015 je šestinásobek minimální mzdy roven 55 200 Kč.

Sleva na dítě je v roce 2015 diferenciovaná. Na první dítě si poplatník může nárokovat slevu ve výši 13 404 Kč, na druhé dítě 15 804. Poplatník se dvěma dětmi má tedy dohromady nárok na slevu ve výši 29 208 Kč. To je o 2 400 Kč více než v předchozím roce.

Následující graf zobrazuje výši daňového bonusu, popřípadě daně, v závislosti na velikosti hrubého příjmu poplatníka.

³¹ Nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí, ve znění pozdějších předpisů. *Předpis č. 204/2014 Sb.* 2014.

Graf č. 7: Vývoj daňového bonusu/daně v závislosti na velikosti mzdy v roce 2015

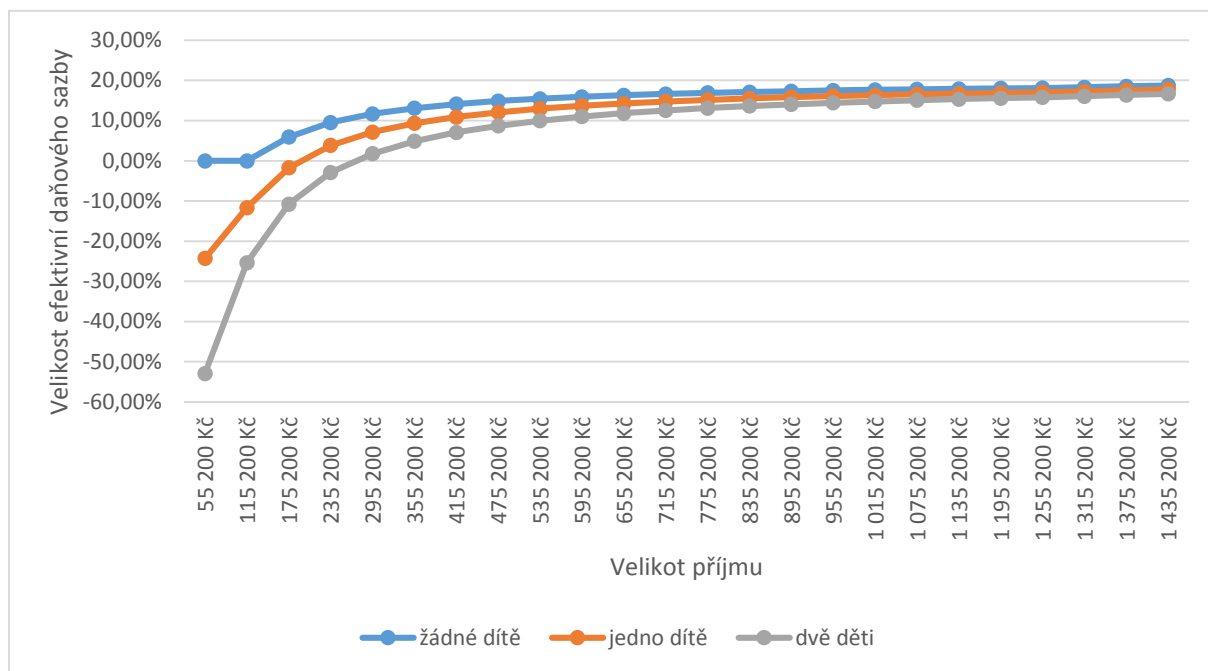
Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu lze pozorovat, že vývoj je obdobný jako v předchozím roce. Hlavní rozdíl zde spočívá v navýšení minima pro uplatnění daňového zvýhodnění na dítě a ve větším rozdílu mezi poplatníkem s jedním dítětem a poplatníkem se dvěma dětmi. Oproti roku 2014 poplatník se dvěma dětmi má nárok na větší daňový bonus nebo musí zaplatit menší daň.

V důsledku navýšení průměrné měsíční mzdy poplatníka se rovněž navyšuje limit pro maximální vyměřovací základ pro pojistné na sociální pojištění. Tento limit je stejný i pro výpočet solidárního zvýšení daně.

Pro úplnost je ještě uvedena efektivní daňová sazba pro rok 2015.

Graf č. 8: Vývoj efektivní daňové sazby v závislosti na mzdě v roce 2015

Zdroj: vlastní zpracování

Vývoj efektivní daňové sazby v roce 2015 je obdobný jako v roce 2014. Rozdílné výše efektivních sazeb jsou opět způsobeny nárůstem minimální a průměrné měsíční mzdy. To znamená, že příjmy, ze kterých se daně a efektivní daňové sazby počítají, nejsou stejné.

Z předchozích informací lze usoudit, že v obou svých podobách má daňové zvýhodnění na dítě velký vliv na progresivitu daně a efektivní daňovou sazbu poplatníka. Zároveň u poplatníků, kteří mají stejný příjem, zvýhodňuje ty poplatníky, kteří mají více dětí. Rozdíl mezi diferenciováním a nediferenciováním daňovým zvýhodněním na dítě spočívá pouze v ještě větším zvýhodnění poplatníků se dvěma a více dětmi. To platí ale jen do dosažení maximálního daňového bonusu.

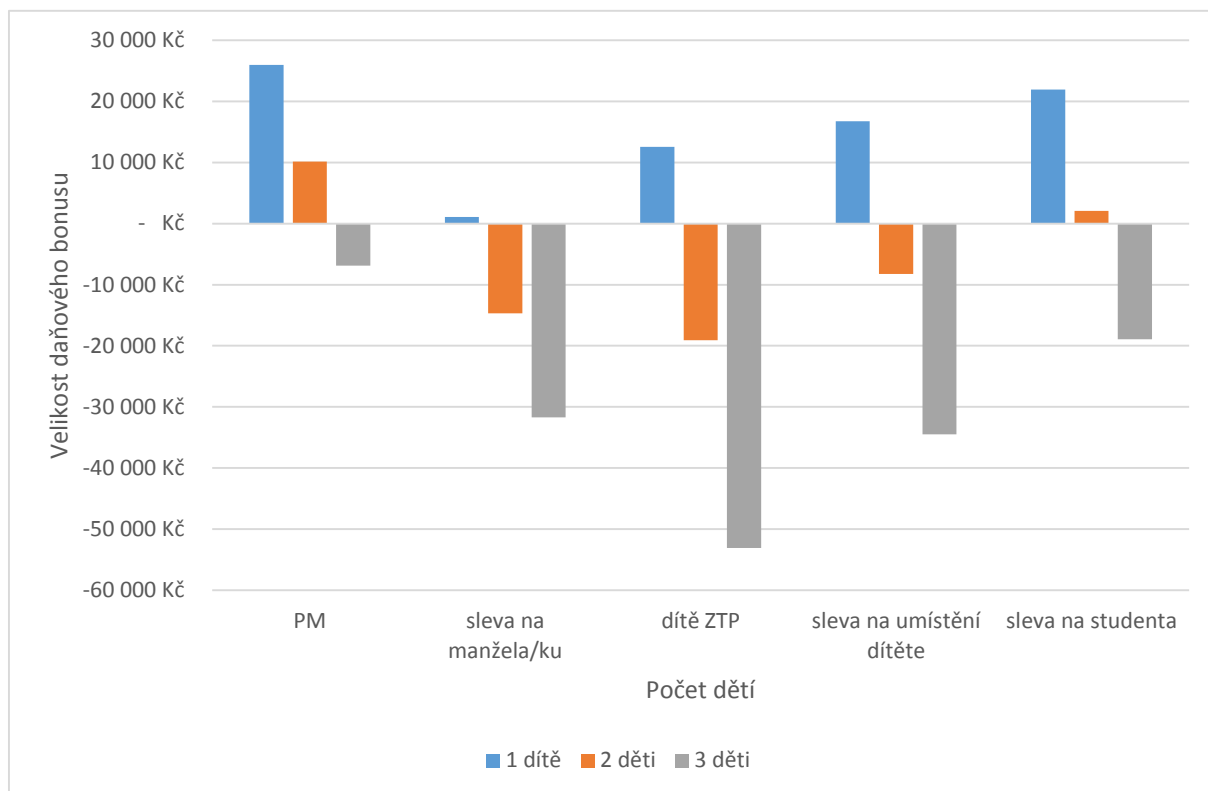
2.3 Poplatník s průměrnou mzdou uplatňující různé slevy

Protože v předchozím textu se modely počítaly pouze se základní slevou na poplatníka a následně se slevou na dítě, v této části bude věnována pozornost i ostatním slevám.

V následujícím modelu je vždy uplatněna základní sleva na poplatníka. Poté se uplatňují další slevy. Model je ve všech případech počítán pro poplatníka, který má roční mzdu rovnou roční průměrné mzdě platné pro rok 2015.

V tomto modelu jsou znázorněna data pouze pro poplatníka, který má jedno, dvě nebo tři děti. Z důvodu srozumitelnosti modelu další děti uvedeny nejsou.

Graf č. 9: Daňový bonus dle uplatňovaných slev

Zdroj: vlastní zpracování

V prvním případě (označeno jako PM – průměrná mzda) je vypočítána daň/daňový bonus pro poplatníka, který k základní slevě na poplatníka uplatňuje pouze daňové zvýhodnění na dítě. Tento případ je zde uveden kvůli srovnání s dalšími situacemi, protože z těchto podmínek se vycházelo v celém předchozím textu.

Druhá situace v grafu znázorňuje poplatníka, který si k základní situaci navíc ještě uplatnil slevu na manžela/manželku. Tato sleva je stejně velká jako základní sleva na poplatníka a odečítá se ještě před uplatněním slevy na dítě.³² Lze pozorovat, že v důsledku této slevy dojde k výraznému snížení daně v případě poplatníka s jedním dítětem, a velkému růstu daňového bonusu u poplatníků s jedním a dvěma dětmi.

Další hypotetická situace představuje poplatníka, jehož vyživované děti jsou držiteli průkazu ZTP. Znamená to, že jejich sleva na dani se zdvojnásobí. Toto zdvojnásobení samozřejmě vede k velkému snížení daně.

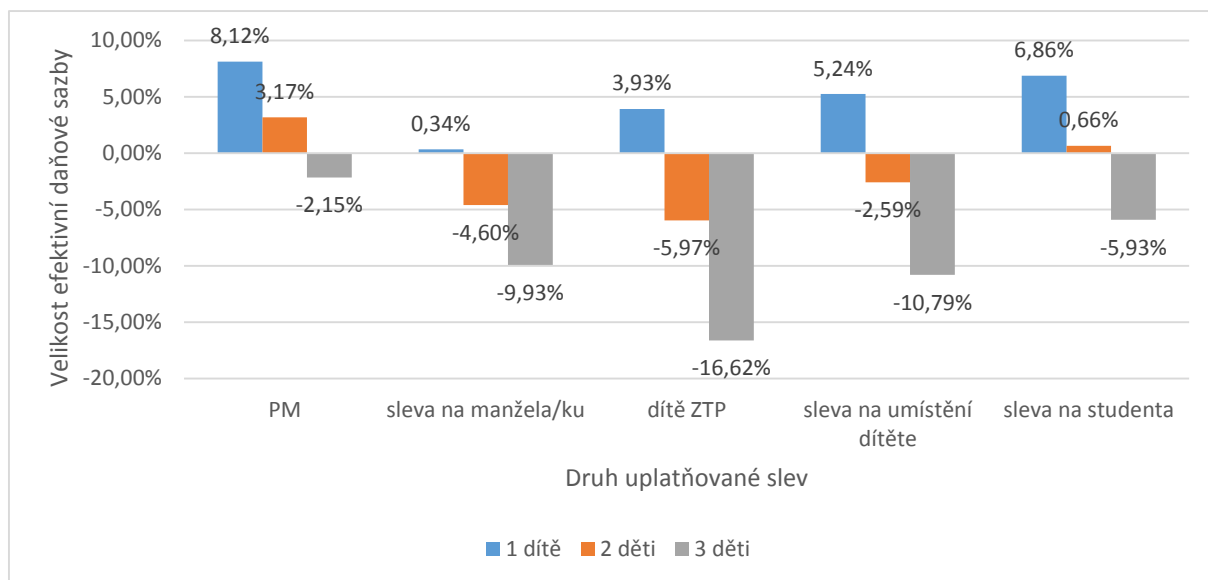
³² Daně z příjmů: zákon o daních z příjmů a zákon o rezervách, pokyn D-300 k uplatňování daně z příjmů, vyhlášky, pokyny a sdělení MF, přehled smluv o zamezení dvojího zdanění: podle stavu k 1. 1. 2015. Ostrava: Sagit, [1998]-, sv. ÚZ. ISBN 978-80-7488-083-4. Dle § 35ba, odst. 1 písmn.b.

Ve čtvrtém případě se základní sleva na poplatníka a na dítě zvýší o slevu na umístění dítěte. Tato sleva je od roku 2015 nová, její velikost je 9 200 Kč na každé dítě. Aby měl poplatník nárok na tuto slevu, musí vynaložené výdaje na umístění dítěte prokázat³³.

Poslední situace představuje poplatníka, který je studentem a kromě základních slev si uplatňuje i slevu na studenta. Sleva na studenta činí 4 020 Kč na každého studenta. Sleva na studenta také způsobuje snížení daně.

Na základě předchozích informací lze tvrdit, že výše výsledné daně nebo daňového bonusu je významně ovlivněna dalšími slevami, které si poplatník uplatní. Pro úplnost je v následujícím grafu znázorněn vývoj efektivní daňové sazby v závislosti na uplatněných slevách.

Graf č. 10: Efektivní daňová sazba dle druhu uplatňovaných slev

Zdroj: vlastní zpracování

I z grafu je patrné, že různé slevy mají na efektivní daňovou sazbu významný vliv. Vývoj jednotlivých efektivních daňových sazeb kopíruje vývoj daňového bonusu.

2.4 Daňové úlevy na děti v okolních zemích

Jak už bylo zmíněno, v letošním roce je zcela nově v České republice zavedeno diferenciované daňové zvýhodnění na dítě. Do konce roku 2014 u nás byla sleva na dani na dítě

³³ Daně z příjmů: zákon o daních z příjmů a zákon o rezervách, pokyn D-300 k uplatňování daně z příjmů, vyhlášky, pokyny a sdělení MF, přehled smluv o zamezení dvojího zdanění: podle stavu k 1. 1. 2015. Ostrava: Sagit, [1998]-., sv. ÚZ. ISBN 978-80-7488-083-4. Dle § 35bb.

ve stejné výši pro každé dítě. Proto autorka textu chtěla zjistit, jestli je rozlišení daňové úlevy podle počtu dětí ojedinělou záležitostí nebo jestli je to i v okolních zemích běžné.

Z tohoto důvodu je část práce věnovaná průzkumu daňových slev na dítě i v jiných zemích. Jsou vybrány čtyři země, u kterých je zkoumáno, jaké daňové úlevy pro rodiče s dětmi používají. Sledovanými zeměmi jsou nejbližší sousedé České republiky Německo, Polsko, Rakousko a Slovensko. Všechny země jsou členy Evropské unie.

Informace jsou čerpány převážně z dokumentu OECD, ale protože jsou v době psaní této práce dostupné jen po rok 2013, aktuálnost informací je kontrolována také v zákonech jednotlivých zemí pro rok 2015.

Data jsou uvedena vždy nejprve v domácí měně daného státu, teprve poté jsou přepočítána na české koruny. Přepočet je pouze orientační. Je počítáno s fiktivním kurzem 27 Kč/EUR a s kurzem 6,6 CZK/PLN.

Autorka si je vědoma ekonomických odlišností jednotlivých zemí i jinou stavbou daňových systémů. Cílem následujícího textu je získat pouze rámcovou představu o daňových úlevách pro rodiny s dětmi v okolních státech, zjistit, jakou formou pomáhá stát těmto daňovým poplatníkům v jiných zemích. Nejde o porovnání daňových systémů daných zemí.

Dalším problém je odlišné názvosloví, které dané země používají. Autorka se snažila jednotlivé termíny překládat co nejpřesněji, ale ne vždy to vyhovovalo potřebám textu. Proto jsou některé termíny uvedeny i v úředním jazyce daného státu.

2.4.1 Rakousko

V Rakousku, stejně jako v České republice, jsou rodiče s dětmi zvýhodňováni, ať už formou daňových úlev ve formě slev na děti, nebo prostřednictvím příspěvků na děti. Osoby samostatně výdělečně činné, které vychovávají dítě samy, a rodiče samoživitelé mohou uplatnit slevu na dítě, pokud jejich příjem nepřekročí 6 000 EUR ročně (přibližně 162 000 Kč ročně). Pokud tuto hranici jejich příjem překročí, nemohou si slevu uplatnit.

Osobou samostatně výdělečně činnou (Alleinverdiener) je osoba, která se samostatně stará o vyživované dítě a není ve svazku manželském nebo nemá partnera alespoň šest měsíců v roce. Obdobná pravidla platí i pro samoživitele (Alleinzieher).

Sleva na dítě je diferencovaná, na jedno dítě je sleva 494 EUR (13 338 Kč), na druhé dítě 669 EUR (18 063 Kč) a na třetí a další dítě 889 EUR (24 003 Kč).

Podobně jako v České republice se jedná o slevu, která se může stát negativní daní. Je-li daň po slevách záporná, může poplatník požádat stát o vrácení dané částky.

Tabulka č. 6: **Velikost daňového zvýhodnění na dítě v Rakousku**

počet dětí	velikost zvýhodnění
1 dítě	13 338 Kč
2 děti	18 063 Kč
3 děti	24 003 Kč

Zdroj: *vlastní zpracování*

V Rakousku existuje ještě jedna sleva na dítě (Kinderabsetzbetrag). Jedná se o 700,8 EUR (18 921,6 Kč) na každé jednotlivé dítě. Tato sleva je vyplácena společně s příspěvkem na děti. Není spojená s výměrou daně z příjmů, má spíše charakter transferu.³⁴

I rodiče, kteří platí na své děti výživné, jsou daňově zvýhodněni. Pokud s nimi dítě nežije v jedné domácnosti, mohou získat zvýhodnění (Unteraltabsetzbetrag) ve výši 29,20 EUR na první dítě, 43,8 EUR na druhé dítě, a 58,4 EUR na třetí a další dítě měsíčně.³⁵

2.4.2 Slovensko

Od roku 2004 se na Slovensku používá daňového bonusu. Daňový bonus je svou konstrukcí velmi blízký českému daňovému zvýhodnění na dítě před diferenciací. V tomto případě je třeba uvést, že na Slovensku má pojem „daňový bonus“ jiný význam než v České republice. Termín „daňový bonus“ je na Slovensko používán pro samotnou slevu na dani (ekvivalentem pro Českou republiku by byla „sleva na dítě“), nikoliv pro výši rozdílu mezi výslednou daňovou povinností a slevou na dítě, kterou stát vrátí poplatníkovi (tak je tomu v České republice).

Poplatník, který měl ve zdaňovacím období příjmy alespoň ve výši šestinásobku minimální mzdy (380 EUR³⁶, přibližně 10 270 Kč), si může uplatnit daňový bonus ve velikosti 19, 32 EUR (521,64 Kč) měsíčně, tedy 231,84 EUR (6 259,68 Kč) ročně na každé vyživované

³⁴ OECD. *Taxing Wages 2014* [online]. 2014 [cit. 2015-04-10]. ISBN 9789264209176. Dostupné z: DOI: 10.1787/tax_wages-2014-en

³⁵ Einkommensteuergesetz (EStG). *BGBI. Nr. 400/1988 zuletzt geändert durch BGBl I Nr. 34/2015*. 1988. Dostupné také z: <http://www.jusline.at/index.php?cpid=ba688068a8c8a95352ed951ddb88783e&lawid=17&paid=zitierhinw>

³⁶ EUROSTAT. *Minimum wages* [online]. 2015, 23. 4. 2015 [cit. 2015-04-27]. Dostupné také z: <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tps00155&plugin=1>

dítě žijící s poplatníkem v jedné domácnosti. O výši daňového bonusu se snižuje vypočtená daň. Vyživovaným dítětem poplatníka se rozumí nezaopatřené dítě vlastní, osvojené, přijaté do náhradní péče na základě rozhodnutí příslušného orgánu, dítě druhého z manželů.

Daňový bonus si uplatní vždy jen jeden poplatník. Pokud se mezi s sebou poplatníci nedohodnou, kdo si bude bonus uplatňovat, přednost má v tomto pořadí matka, otec, jiná oprávněná osoba. Lze také použít ustanovení, které poplatníkům umožní rozdělit si daňový bonus ve zdaňovacím období poměrně dle počtu měsíců. V praxi tedy může za leden až duben uplatňovat daňový bonus matka a po zbytek roku otec.

Daňový bonus je možné uplatnit pouze do výše daně vypočítané za příslušné zdaňovací období. Pokud je výsledná daň záporná, poplatník může požádat místně příslušného správce daně o vyplacení rozdílu mezi sumou daňového bonusu a sumou daně.³⁷

2.4.3 Německo

Od ledna roku 2010 se v Německu používá slevy na dani na dítě. Sleva je diferenciovaná, na první a druhé dítě je její velikost 2 208 EUR (59 616 Kč), na třetí dítě 2 280 EUR (61 560 Kč) a 2 580 EUR (69 660 Kč) na čtvrté a další dítě.

Tabulka č. 7: **Velikost daňového zvýhodnění na dítě v Německu**

počet dětí	velikost zvýhodnění
1 dítě	59 616 Kč
2 děti	59 616 Kč
3 děti	61 560 Kč
4 děti	69 660 Kč

Zdroj: *vlastní zpracování*

Dále se v Německu využívá daňové úlevy. Ta je ve formě příspěvku na dítě ve výši 2 184 EUR (58 968 Kč) a navyšuje se ještě o přírůstek na potřeby pro vzdělání (dohromady je to poté 3 504 EUR, přibližně 94 608 Kč na jedno dítě). Toto množství je ještě znásobené dvěma, pokud se o dítě starají oba rodiče a jsou z daňového hlediska posuzováni dohromady.³⁸ Pokud je sleva na dani menší než daňová úleva, poplatník uplatňuje úlevu místo slevy.

³⁷ Predpis č. 595/2003 Z.z.: O dani z príjmov. *Zbierka zákonov č. 243/2003 strana 5606*. 2015. Dostupné také z: http://jaspi.justice.gov.sk/jaspiw1/htm_zak/jaspiw_mini_zak_zobraz_clanok1.asp?kotva=k1&skupina=1

³⁸ Einkommensteuergesetz. *BGB I 2009, 3366, 3862*. 1980. Dostupné také z:

V Německu jsou daňově zvýhodněni rodiče, kteří se o dítě starají sami. Pokud se takovýto rodič stará alespoň o jedno dítě a má nárok na slevu na dani či daňovou úlevu, pak má nárok na další úlevu ve výši 1 308 EUR. Toto množství se zdvojnásobí, pokud druhý rodič neplatí na dítě alimenty.³⁹

2.4.4 Polsko

Daňová úleva v Polsku má podobu slevy na dani. Poté co si poplatník vypočítá výslednou daňovou povinnost a odečte si od ní příspěvky na sociální pojištění, může si při splnění zákonem daných podmínek uplatnit slevu na dítě.

Sleva na dítě je diferenciována dle počtu dětí. Rodiče, kteří vychovávají dítě, mají nárok na slevu ve výši 1 112,04 PLN (7 339,5 Kč) na první a druhé vyživované dítě, 2 000,04 PLN (13 200,26 Kč) na třetí vyživované dítě, a 2 700 PLN (17 820 Kč) na čtvrté a každé další dítě.⁴⁰

Tabulka č. 8: Velikost daňového zvýhodnění na dítě v Polsku

počet dětí	velikost zvýhodnění
1 dítě	7 339,50 Kč
2 děti	7 339,50 Kč
3 děti	13 200,26 Kč
4 děti	17 820,00 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Nárok na daňovou úlevu mají manželé, kteří spolu vychovávají dítě v jedné domácnosti a jejichž příjem nepřesáhne 1 12 000 PLN (739 000 Kč) ročně. Pro rodiče, kteří se starají o dítě sami, je limit o polovinu nižší.

Za vyživované dítě je považováno takové dítě, kterému je méně jak 18 let, student, který ještě nedosáhl věku 25 let, a zdravotně postižené dítě. V posledně jmenovaném případě není věk limitujícím faktorem.

V polském zákoně je také definován poplatník, který si tuto slevu může uplatnit. Tím je rodič, člověk vykonávající pěstounskou péči na základě soudního rozhodnutí a právní zástupce, pokud s ním dítě žije.

<https://www.juris.de/jportal/portal/page/homerl.psml?cmsuri=%2Fjuris%2Fde%2Fkostenfreieinhalte%2Finfokostenfreieinhalte.jsp&fcstate=5&showdoccase=1&doc.part=X&doc.id=BJNR010050934#BJNR010050934BJNE009744811-BJNR010050934BJNE009744377>

³⁹ OECD (2014), "Germany", in Taxing Wages 2014, OECD Publishing. http://dx.doi.org/10.1787/tax_wages-2014-20-en

⁴⁰ Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych. Dz.U. 1991 Nr 80 poz. 350. 1991.

Podobně jako na Slovensku se i v Polsku v případě, že se o nezletilé dítě střídavě starají dva poplatníci, sleva dělí mezi ně. Rozhodný je zde počet dní, po které měl poplatník dítě v péči, staral se o něj. Poplatník má nárok na 1/30 slevy vynásobenou počtem dní.⁴¹

2.4.5 Porovnání

Ze zjištěných informací je patrné, že diferenciací slevy na dítě není vůbec neobvyklá. Každá ze zkoumaných zemí nějakým způsobem zvýhodňuje rodiny s více dětmi. Jediné Slovensko prozatím zachovává jednu velikost slevy pro všechny děti.

Pokud by se slevy jednotlivých zemí porovnávali mezi sebou v jejich absolutní výši, šlo by si sice udělat představu o rozdílných velikostech jednotlivých slev, ale tato data by o ničem příliš nevypovídala. Sleva na dani je pouze jedním z mnoha konstrukčních prvků daně. A nelze opomenout ani rozdílnou výši průměrných mezd v daných zemích, různé velikosti přídavků na děti a další faktory.

V následující tabulce je vypočítáno, o kolik procent je sleva na další dítě vyšší, než sleva na to první. Rozdílnou výši zvýhodnění na čtvrté a další dítě nalezneme pouze u Německa a Rakouska, proto je u ostatních zemí výsledkem nula. Slovensko nemá slevu diferenciovanou, v tabulce je uvedeno jen pro úplnost srovnání.

Tabulka č. 9: **Procentuální nárůst slevy**

počet dětí	ČR	Německo	Polsko	Rakousko	Slovensko
2 děti	18 %	0 %	0 %	35 %	0 %
3 děti	27 %	3 %	80 %	80 %	0 %
4 děti	0 %	17 %	243 %	0 %	0 %

Zdroj: *vlastní zpracování*

Z tabulky je patrné, že v Německu a Polsku se slevy začínají navyšovat až od třetího dítěte. Zatímco v Německu není nárůst tak výrazný, v Polsku se jedná o 80 % zvýšení slevy na třetí dítě a sleva na čtvrté a další dítě je pak téměř 2,5 krát vyšší než na dítě první a druhé. Rakousko má stejně navýšenou slevu na třetí dítě jako Polsko, ale oproti Polsku nemá zvýšenou slevu pro čtvrté dítě, naopak slevu na druhé dítě oproti slevě na první dítě navyšuje o 35 %. Česká republika navyšuje slevu na druhé dítě o 18 % a na třetí o dalších 9 %. Porovnáním s ostatními zeměmi lze sledovat (Slovensko vynecháváme), že navýšení není tak vysoké jako u Rakouska, a co se týče třetího dítěte, tak Polsko má také výrazně vyšší nárůst zvýhodnění.

⁴¹ OECD (2014), "Poland", in *Taxing Wages 2014*, OECD Publishing.
http://dx.doi.org/10.1787/tax_wages-2014-34-en

Oproti Německu Česká republika ve formě slevy na děti rodičům, kteří mají více dětí, poskytuje mnohem více diferenciovanou daňovou úlevu.

Slovensko je jedinou zemí, která nemá diferenciovanou slevu na dani. Stejně jako pro poplatníka v České republice i pro poplatníka na Slovensku platí, že aby si mohl slevu nárokovat, musí jeho příjem dosáhnout za rok alespoň šestinásobku minimální mzdy. V absolutní výši má Slovensko oproti ČR slevu méně jak poloviční.

V Polsku je sleva diferenciovaná až od třetího dítěte, na první a na druhé dítě je sleva stejná. Existuje zde horní limit příjmu, kterého když poplatník dosáhne, nemůže si slevu na dítě nárokovat. Limit je upraven nejprve pro manžele, u samoživitelů se vydělí dvěma.

Rakousko má stejně jako Česká republika diferenciovanou slevu od prvního dítěte. Oproti České republice má ale o několik slev zvýhodňujících rodiny s dětmi více.

Při průzkumu se jevilo Německo jednou z nejkomplikovanějších zemí, co se týče zvýhodňování rodin s dětmi. Systém této země se dle autorčina názoru od systému České republiky výrazně liší. Prolínají se tu daňové odpočty s daňovými slevami, v zákonu o daních z příjmu jsou uvedeny i sociální příspěvky.

2.4.5.1 Porovnání výše slevy k průměrné mzdě dané země

Protože daňové systémy zkoumaných zemí i jejich ekonomická situace se značně liší, jak už bylo řečeno, nemělo by porovnávání jednotlivých slev mezi sebou příliš velkou vypovídací hodnotu. V předchozí tabulce bylo vypočítáno, o kolik procent v dané zemi zvýhodňují další dítě oproti tomu prvnímu. V této části je zkoumáno, jaký podíl má absolutní sleva na dani k průměrné mzdě. Výše slevy se liší dle počtu dětí poplatníka. V tabulce je znázorněno, jaké procento tvoří sleva na děti z průměrné roční mzdy poplatníka. Například v případě České Republiky je to 7,56 % u poplatníka se dvěma dětmi. Jeho sleva na dítě dosahuje velikosti téměř 8 % jeho průměrné mzdy.

Údaje jednotlivých průměrných mezd⁴² byly čerpány ze stránek OECD, údaje jsou aktuální pro rok 2013, ale velikost slev je platná pro rok 2015. Proto jsou výsledky skutečně pouze orientační. Původní výše průměrných mezd byla uvedena v dolarech, pro účely následujících výpočtů byly tyto hodnoty převedeny do korun českých, a to pomocí kurzu 19 Kč/dolar.

⁴² OECD (2015), Average wages (indicator). doi: 10.1787/cc3e1387-en (Accessed on 03 June 2015)

Pomocí tohoto výpočtu si lze udělat přibližnou představu, jak velkou daňovou podporu poskytuje stát poplatníkům, kteří mají jedno a více dětí.

Tabulka č. 10: **Poměr slevy a průměrné mzdy v jednotlivých zemích**

	ČR	Německo	Polsko	Rakousko	Slovensko
PM	386 422 Kč	829 958 Kč	430 445 Kč	858 781 Kč	385 833 Kč
1 dítě	3,47 %	7,18 %	1,71 %	1,55 %	1,62 %
2 děti	7,56 %	14,37 %	3,41 %	3,66 %	3,24 %
3 děti	11,96 %	21,78 %	6,48 %	6,45 %	4,87 %
4 děti	11,96 %	30,18 %	10,62 %	9,25 %	6,49 %

Zdroj: *vlastní zpracování*

Z tabulky je patrné, že největší podporu v rámci daňové slevy na dítě poskytuje stát poplatníkům Německa. Z předchozích údajů je vidět, že i absolutní velikost slevy je v Německu jedna z nejvyšších. Naopak nejmenší daňovou podporu v rámci slev na dítě získávají poplatníci na Slovensku. Česká republika je na druhém místě po Německu, stát je ke svým poplatníkům, kteří mají děti, také poměrně velkorysý. Polsko a Rakousko obsazují třetí a čtvrté místo, přičemž se jejich hodnoty velmi podobají.

Závěr

Práce ověřila, že sleva na dítě skutečně působí na daň, kterou musí poplatník odvést do veřejného rozpočtu, progresivně. Bylo zjištěno, že daňové zvýhodnění na dítě má významný vliv na výslednou efektivní daňovou sazbu poplatníka (ať je diferenciované či nikoliv).

V rámci dílčího cíle práce „porovnání poplatníka s diferenciovaným a nediferenciovaným zvýhodněním na dítě za jinak stejných podmínek“ bylo prokázáno, že diferenciované daňové zvýhodnění na dítě má u poplatníka s menším příjmem větší vliv, pokud má poplatník maximálně pět vyživovaných dětí. S pátým dítětem totiž tento poplatník dosáhne svého maximálního limitu daňového bonusu. Naopak poplatník s nadprůměrně velkou mzdou nemá téměř šanci na daňový bonus dosáhnout.

V další části bakalářské práce byla spočítána výše daňového bonusu/daně v závislosti na vzrůstajícím příjmu. Příjem rostl od absolutního minima pro uplatnění daňového bonusu až k hodnotám, kde poplatníkův příjem dosáhl limitu maximálního vyměřovacího základu a zároveň podléhal solidárnímu zvýšení daně. Byli mezi sebou porovnáváni poplatníci bez dítěte, s jedním dítětem a se dvěma dětmi. Na základě tohoto modelu aplikovaného na rok 2014 a 2015 bylo zjištěno, že velikost minimálního příjmu, při kterém si může poplatník nárokovat daňový bonus, vzrostla. Dále se zvětšil rozdíl mezi daňovým bonusem poplatníka s jedním dítětem a dvěma dětmi. Vedlejším výsledkem těchto modelů bylo zjištění, jak působí dosažení maximálního vyměřovacího základu pro pojistné na sociální pojištění a zároveň povinnost poplatníka platit solidární zvýšení daně, na daň poplatníka. Z modelů lze pozorovat, že na plynulý vývoj daně a efektivní daňové sazby nemají výrazný vliv.

Jedním z cílů práce bylo také pozorování, jak působí další slevy, které si poplatník daně z příjmu fyzických osob může uplatnit, na daň a její efektivní daňovou sazbu. Tyto slevy v modelových situacích působily zároveň se základní slevou na poplatníka a s daňovým zvýhodněním na dítě a ve všech případech zvýšily velikost daňového bonusu nebo snížily daň.

V poslední části se práce zabývá daňovým zvýhodňováním dětí v okolních zemích České republiky. Diferenciované daňové zvýhodnění na dítě je v současné době používáno ve třech ze čtyř sledovaných států. Nejvíce jsou z pohledu poměru slevy na dítě ku průměrné mzdě poplatníka zvýhodňovány děti v Německu. Kromě slevy na dani jsou v některých zemích používány i další formy zvýhodňování rodin s dětmi.

Seznam použité literatury

Daně z příjmů: zákon o daních z příjmů a zákon o rezervách, pokyn D-300 k uplatňování daně z příjmů, vyhlášky, pokyny a sdělení MF, přehled smluv o zamezení dvojího zdanění: podle stavu k 6. 1. 2014. Ostrava: Sagit, 1998, sv. ÚZ. ISBN 978-80-7488-026-1.

Daně z příjmů: zákon o daních z příjmů a zákon o rezervách, pokyn D-300 k uplatňování daně z příjmů, vyhlášky, pokyny a sdělení MF, přehled smluv o zamezení dvojího zdanění: podle stavu k 1. 1. 2015. Ostrava: Sagit, [1998]-., sv. ÚZ. ISBN 978-80-7488-083-4.

Daňové zvýhodnění na vyživované dítě v roce 2015. In: *Ministerstvo financí České Republiky* [online]. 2015 [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Dane_Informace_2014-01-09_Danove-zvyhodneni-v-roce-2015.pdf

Einkommensteuergesetz (EStG). *BGBI. Nr. 400/1988 zuletzt geändert durch BGBI I Nr. 34/2015*. 1988. Dostupné také z: <http://www.jusline.at/index.php?cpid=ba688068a8c8a95352ed951ddb88783e&lawid=17&paid=zitierhinw>

Einkommensteuergesetz. *BGBI I 2009*, 3366, 3862. 1980. Dostupné také z: <https://www.juris.de/jportal/portal/page/homerl.psml?cmsuri=%2Fjuris%2Fde%2Fkostenfreieinhalte%2Finfokostenfreieinhalte.jsp&fcstate=5&showdoccase=1&doc.part=X&doc.id=BJNR010050934#BJNR010050934BJNE009744811-BJNR010050934BJNE009744377>

EUROSTAT. *Minimum wages* [online]. 2015, 23.4.2015 [cit. 2015-04-27]. Dostupné také z: <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tps00155&plugin=1>

FINANČNÍ SPRÁVA. Vybrané údaje z daňových přiznání daně z příjmů fyzických osob [online]. 2015 [cit. 2015-05-11].

MACHOVÁ, Ing. Helena. 22172. Student a daň z příjmů. In: *Epravo.cz* [online]. 2003 [cit. 2014-12-12]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/student-a-dan-z-prijmu-22172.html>

MAREK, David. Negativní důchodová daň: reformy daní a sociálních dávek v jednom balíku. In: *Patria Online* [online]. 2003 [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: <http://www.patria.cz/Zpravodajstvi/773953/negativni-duchodova-dan-reformy-dani-a-socialnich-davek-v-jednom-baliku.html>

MÜNICH, Daniel a Klára KALÍŠKOVÁ. *Komu pomůže navrhované zvýšení slevy na dani na dítě?: Studie 3/2014*. 2014. Studie. Institut pro demokratickou analýzu, projekt Národohospodářského ústavu AV ČR, v. v. i. Str. 8.

Nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí, ve znění pozdějších předpisů. *Předpis č. 204/2014 Sb.* 2014.

O výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2012, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2012, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2014 a základní výměry důchodu stanovené pro rok 2014 a o zvýšení důchodů v roce 2014. VYHLÁŠKA č. 296/2013 Sb. 2013. Dostupné také z: http://www.mpsv.cz/ppropo.php?ID=v296_2013

O výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2013, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2013, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2015 a základní výměry důchodu stanovené pro rok 2015 a o zvýšení důchodů v roce 2015: o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2013, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2013, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2015 a základní výměry důchodu stanovené pro rok 2015 a o zvýšení důchodů v roce 2015. VYHLÁŠKA č. 208/2014 Sb. 2014. Dostupné také z: http://www.mpsv.cz/ppropo.php?ID=v208_2014

OECD, 2013, s. 319-356 [vid. 2013-11-01]. Dostupné z: doi: 10.1787/tax_wages-2014-11-en

OECD. Exploring data-driven innovation as a new source of growth: mapping the policy issues raised by "big data". In: Supporting investment in knowledge capital, growth and innovation [online]. [Paris]:

OECD. *Taxing Wages 2014* [online]. 2014 [cit. 2015-04-10]. ISBN 9789264209176. Dostupné z: DOI : 10.1787/tax_wages-2014-en

Predpis č. 595/2003 Z.z.: O dani z príjmov. *Zbierka zákonov č. 243/2003 strana 5606*. 2015. Dostupné také z: http://jaspi.justice.gov.sk/jaspiw1/htm_zak/jaspiw_mini_zak_zobraz_clanok1.asp?kotva=k1&skupina=1

Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych. *Dz.U. 1991 Nr 80 poz. 350*. 1991.

VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2014*. 12., aktualiz. vyd. V Praze: 1. VOX, 2014, 391 s. Ekonomie (1. VOX). ISBN 978-80-87480-23-6.

VANČUROVÁ, Alena. *Zdanění osobních příjmů*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2013, 427 s. ISBN 978-80-7478-388-3